

striktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes, med undantag af de i punkten 1 här ofvan omnämnda, bestridas af väghållningsdistriktet, därvid väghållningen in natura utgöres enligt vägdelening och, intill dess ny sådan blifvit verkställd, underhållet af den på väghållare från Brännkyrka socken nu indelade vägsträckan inom Huddinge socken af landsvägen från Sotholms härads gräns till Skanstull af vägkassan.

Fastighetsägare inom det återstående väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad ofvan är stadgadt vinna befrielse från underhållet af dem inom Brännkyrka socken tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelening inom distriktet äger tillämpning, till distriktets kassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmas i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

5:o.

Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område; och skola utgifterna härför af stadens och det införlivade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

6:o.

De inom socknens nuvarande område befintliga broar, hvilkas underhåll vid tiden för införlifningen bestrides ur distriktets vägkassa, öfvertagas från samma tid i det skick, de då befinna sig, till underhåll af staden.

7:o.

Uppstår mellan staden och väghållningsdistriktet tvist rörande tolkningen af bestämmelserna i detta aftal, skall tvisten afgöras af en skiljenämnd, bestående af tre personer, af hvilka staden och distriktet utse hvardera en och de sálunda utsedde den tredje. Kunna de af parterna valde skiljemännen ej ena sig om valet af den tredje, skall denne utses af konungens befallningshafvande i Stockholms län.

Den 19 december 1908.

Närvarande:

af stadens delegerade:

herrar ordföranden, auditören *Erik Martin*,
t. f. kammarrådet, friherre *Casten von Otter*;

socknens delegerade:

herrar fabrikören *Ludvig Wetterlind*,
godsägaren, grefve *G. Lagerbjelke*,
ingenjören *Axel G. Carlson*,
kamreraren *F. Edström*,
vice pastorn *Nils Lindstam*;

samt i egenskap af sekreterare hos sistbemälda delegerade:

herr e. o. hofrättsnotarien *E. A. Vallander*.

§ 1.

Justerades protokollet för herrar delegerades sammanträde den 25 nästlidne november.

§ 2.

Sekreteraren hos stadens delegerade anmälde, att enligt hit ankommet utdrag af protokoll vid enskildt sammanträde, som den 7 innevarande december hållits af socknens delegerade, dessa beslutit till stadens delegerade hemställa, att staden

från socknens införlifning med staden måtte öfvertaga underhållet, förutom af de så kallade Löfholms- och Hägerstensvägarna, jämväl af »vägen från Långbro grindstuga till Långbrodal eller eventuellt ända fram till Långsjö, oaktadt den samma för närvarande icke vore till allmänt underhåll indelad.»

I sammanhang härmed anförde *sekreteraren*, att, då någon utredning icke lämnats vare sig om nyttan och behovet för allmänna samfärdseln af nämnda väg eller om dess längd och bredd, vägen så mycket mindre torde böra af staden efter inkorporeringen öfvertagas till underhåll, som yrkandet därom framkommit först i sista skedet af underhandlingarna samt stadens delegerade icke haft tillfälle att bese vägen.

Herr grefve *Lagerbjelke* yttrade, att då för närvarande 700 till 800 personer vore boende i Långbrodal och dessutom inom kort det i närheten därpå belägna område, som inköpts af Aktiebolaget Hem på landet, komme att bebyggas, ifrågavarande väg i hela dess sträckning finge anses vara af betydelse för allmänna samfärdseln. Därest icke denna väg upptoges bland de vägar, som staden efter inkorporeringen skulle underhålla, vore det att befara, att befolkningen i denna trakt skulle finna sig tillbakasatt för öfriga delarna af socknen samt för denskull uppresas hinder mot verkställandet af inkorporeringen. Med hänsyn härtill yrkade herr grefve *Lagerbjelke*, att vägen från Långbro grindstuga till Långsjö måtte af staden efter inkorporeringen öfvertagas till underhåll samt att bestämmelse härom måtte intagas i aftalet om inkorporeringen.

Herr *Lindstam* förmälte, att han, som vid förenämnda enskilda sammanträde åtagit sig att förebringa utredning om ifrågavarande vägs längd och bredd, ännu icke haft tillfälle att göra detta men att han inom kort ville till stadens delegerade inkomma med utredning i sådant afseende. Den del af vägen, som fölle inom Långbrodals samhälle, utgjorde antagligen 1 kilometer och hade en bredd af omkring 3 meter.

Herr *Wetterlind* framhöll, att kostnaden för underhållet af ifrågavarande väg komme att för staden uppgå till ett jämförelsevis litet belopp. Med hänsyn härtill och då ett beslut om stadens öfvertagande af vägens underhåll utan tvivel vore egnadt att göra ett godt intryck på befolkningen i nämnda trakt samt bidra till lösningen af inkorporeringsfrågan, hemställde herr *Wetterlind* om bifall till herr grefve *Lagerbjelkes* förslag.

Herr *ordföranden* anförde, att på grund af hvad nu blifvit upplyst han för sin del funne sig kunna tillmötesgå herr grefve *Lagerbjelkes* förenämnda yrkande.

Sedan herr friherre von Otter förmålt sig instämma i herr ordförandens mening, enades herrar delegerade om att i aftalet om socknens införlifning med staden skulle intagas bestämmelse af innehåll, att staden efter införlifningen skulle öfvertaga underhållet af vägen från Långbro grindstuga till Långsjö.

§ 3.

Sekreteraren hos stadens delegerade anmälde vidare att, på sätt jämväl framginge af förenämnda protokollsutdrag, socknens delegerade vid berörda enskilda sammanträde förehaft till behandling ett af sekreteraren upprättadt förslag till öfvergångsbestämmelser rörande vissa vid tiden för inkorporeringen oafgjorda vägfrågor och att bemålde delegerade ansett, att nämnda bestämmelser borde erhålla följande lydelse:

»Har före socknens införlifning med staden hos konungens befallningshafvande väckt fråga om anläggning af väg inom socknens nuvarande område eller om förändring af därinom redan befintlig väg till bygdeväg eller landsväg föranlett beslut om verkställighet af konungens befallningshafvande eller den myndighet, till hvilken målet kan hafva fullföljts, skall vägarbetet, där sådant beslut icke vid tiden för inkorporeringen af högre instans upphäfts, af staden utföras.»

Sekreteraren yttrade i anslutning härtill, att med innehållet i berörda bestämmelser socknens delegerade torde hafva afsett att förklara, dels att staden skulle vara skyldig att verkställa hvarje vägarbete inom Brännkyrka socken, som konungens befallningshafvande eller högre instans genom beslut, meddeladt före inkorporeringen, ålagt de väghållningsskyldige i Svartlösa härads väghållningsdistrikt att utföra, ehvad beslutet vid tiden för införlifningen vunnit laga kraft eller icke, dels ock att detta äfven skulle gälla för den händelse att åläggandet gjorts beroende af villkor om statsbidrag och sådant bidrag icke beviljades. Med anledning därpå och då enligt sekreterarens mening berörda af socknens delegerade föreslagna bestämmelser icke nog tydligt uttryckte hvad därmed åsyftats, hade sekreteraren utarbetat ett motförslag, som nu framlades; varande detta förslag så lydande:

»Har i anledning af ansökning, som före socknens införlifning med staden hos konungens befallningshafvande gjorts i fråga om anläggning eller omläggning af allmän väg inom socknens nuvarande område eller om förändring af därinom belägen väg till bygdeväg eller landsväg, konungens befallningshafvande eller den myndighet, till hvilken målet kan hafva fullföljts, genom beslut, meddeladt

före införlifningen, ålagt de väghållningsskyldige i Svartlösa härads väghållningsdistrikt att inom förenämnda område utföra vägarbete, skall, vare sig berörda beslut vid tiden för införlifningen vunnit laga kraft eller icke, samma vägarbete verkställas af staden.

Därest i beslut, som nu nämnts, inträdandet af den därigenom ålagda skyldigheten att utföra visst vägarbete gjorts beroende af att statsbidrag till arbetet erhålles, skall hvad ofvan blifvit stadgadt äga tillämpning, äfven om sådant bidrag icke beviljas».

Herr greve *Lagerbjelke* anförde, att socknens delegerade icke kunde acceptera det först framställda förslaget därom, att sådana Brännkyrka socken berörande vägrågor, som icke före inkorporeringen blifvit genom laga kraftägande beslut afgjorda, skulle blifva föremål för skiljedom. I stället hade socknens delegerade funnit sig böra framlägga sitt ofvan intagna medlingsförslag. Berörda förslag, som innefattade just hvad sekreteraren hos stadens delegerade velat däri inlägga, vore byggdt på rättvisa grunder och innehölle eftergifter både till förmån för staden och socknen. Emot den omformulering af förslaget, som verkstälts af sekreteraren, vore icke något att anmärka.

Herr *Wetterlind* yrkade, att sekreterarens förslag måtte godkännas.

Herr *ordföranden* ansåg äfven för sin del att berörda förslag vore af beskaffenhet att kunna godtagas af stadens delegerade.

Herr friherre *von Otter* yttrade, att han nu funne sig kunna låta de betänkligheter fara, som han förut hyst i fråga om anspråket på att staden i hvarje händelse skulle utföra jämväl sådana vägarbeten inom Brännkyrka socken, som af vederbörande myndighet förklarats skola verkställas, under villkor att statsbidrag därtill lämnades, samt att han äfven för sin del ville biträda sekreterarens förslag till bestämmelser i förevarande afseende, dock med den ändring i afseende å formuleringen, att orden »före socknens införlifning med staden» uteslötes.

Efter ytterligare öfverläggning i frågan enades herrar delegerade om att godkänna sekreterarens förslag med den af herr friherre von Otter yrkade redaktionsförändring.

§ 4.

Företogos till förnyad behandling de från delegerades sammanträde den 15 juni innevarande år uppskjutna frågorna om stadens medverkan redan nu till upprättande af stadsplan för Liljeholmens municipalsamhälle och om detsamma

förseende med vatten från stadens vattenledning före en blifvande inkorporering af socknen med staden.

Herr Edström anförde därvid, att Liljeholmens municipalstämman, som funnit det vara synnerligen angeläget att stadsplan snarast möjligt blefve upprättad för Liljeholmens municipalsamhälle äfvensom att samhället försåges med vatten från allmän vattenledning, den 21 juli innevarande år beslutit vidtaga förberedande åtgärder för lösningen af berörda frågor och att till bestridande af därmed förägnade utgifter upptaga ett lån å 15,000 kronor, däraf 3,000 kronor beräknats åtgå för åstadkommande af utredning rörande vattenfrågan. I enlighet med erhållet bemyndigande hade municipalnämnden därefter hänvänt sig till tre ingenjörfirmor med anhållan att före innevarande års utgång afgifva kostnadsförslag å verkställandet af de mätnings- och kartläggningsarbeten, som erfordrades för uppgörandet af stadsplan för municipalsamhällets område. Sedan de sålunda infordrade kostnadsförslagen afgifvits, komme aftal om berörda arbetens verkställande omedelbart att träffas; och förväntades, att kartor med nivåkurvor skulle kunna vara färdiga 2 å 3 månader därefter. Sedermera komme en skiss till stadsplan att uppgöras, hvilket arbete antoges icke kräfva längre tid än att det hela skulle kunna vara färdigt omkring ett år härefter. Municipalnämnden komme därefter att till slutlig behandling upptaga frågan om samhällets förseende med vatten från allmän vattenledning och då antagligen föreslå municipalstämman att besluta nedläggandet af vattenledningsrör i samhällets hufvudgator, därvid man i främsta rummet komme att inrikta planen på möjligheten af att erhålla vatten från stadens vattenledningsnät. Herr Edström ville därför nu påyrka, att i inkorporeringsaftalet skulle intagas en bestämmelse, hvarigenom staden uttalade sin beredvillighet att äfven före inkorporeringen från sitt vattenledningsnät insläppa vatten i de ledningsrör, som af municipalsamhället kunde komma att nedläggas. Innan inkorporeringen skedde, borde emellertid enligt herr Edströms förmenande såväl stadsplan vara fastställd för municipalsamhället som ock samhällets vattenfråga hafva slutligen ordnats, enär man icke kunde veta, huru staden efter inkorporeringen komme att ställa sig gent emot municipalsamhällets kraf på stadsplan och beredande af vatten för detsamma. På gifven anledning förmälte herr Edström slutligen, att stadens landtegendomsnämnd, till hvilken han enligt lämnad anvisning hänvänt sig med förfrågningar rörande stadsplanen för municipalsamhället, beredvilligt tillmötesgått municipalnämnden med råd och upplysningar i ämnet och jämväl förklarar sig vilja i ofrigt lämna sin medverkan till erhållande af en tillfredsställande lösning af berörda fråga.

Herr *Carlson* erinrade, att, då socknens införlifning med staden kunde antagas komma att ske tidigast med början af år 1911, Liljeholmens municipalsamhälle hade god tid att dessförinnan ordna frågorna om stadsplan och vattenledning för samhället, hvadan anledning icke finnes att göra utgången af förvarande underhandlingar beroende af lösningen af sagda frågor, helst dessa ju berörde allenast municipalsamhällets särskilda intressen.

Herr *ordföranden* framhöll, att frågorna om stadsplan för Liljeholmens municipalsamhälle och om detsammas förseende med vatten gifvetvis måste bringas till sin lösning snarast möjligt och att denna lösning uppenbarligen icke komme att fördröjas utan snarare att påskyndas genom Brännkyrka sockens införlifning med staden. Under sådana förhållanden kunde de af herr Edström yttrade betänkligheterna icke anses hafva någon reell betydelse. Hvad beträffade herr Edströms yrkande, att i inkorporeringsaftalet skulle intagas bestämmelse om att staden redan före inkorporeringen skulle från sitt vattenledningsnät lämna vatten till municipalsamhället, måste stadens delegerade ställa sig bestämdt afvisande mot nämnda yrkande; och det vore äfven alldeles visst, att stadsfullmäktige icke skulle befinnas villiga att ingå på något aftal, som innehölle en dylik bestämmelse.

Herr *Wetterlind* delade visserligen herr ordförandens mening i fråga om olämpligheten att i aftalet stipulera skyldighet för staden att före inkorporeringen tillhandahålla vatten åt Liljeholmens municipalsamhälle. Emellertid kunde längre tid komma att åtgå för inkorporeringens genomförande än man beräknat och, därest så blefve fallet, finge man väl anse att det skulle vara obilligt, att då såväl staden som socknen vore ense om villkoren för inkorporeringen, staden skulle undandraga sig att mot afgifter, som ju kunde sättas något högre än hvad som gällde för stadens befolkning, tillhandahålla vatten åt invånarna i nämnda municipalsamhälle. Herr *Wetterlind* ville därför hemställa, att stadens delegerade i det utlåtande i inkorporeringsfrågan, som de hade att afgifva till stadsfullmäktige, ville framhålla önskvärdheten af att från stadens vattenledningsnät vatten äfven före inkorporeringen lämnades municipalsamhällets invånare.

Herr friherre *von Otter* förklarade med anledning af herr *Wetterlinds* anförande, att han för sin del vore villig lämna sin medverkan till att ett kraftigt uttalande på det sätt och i den riktning, herr *Wetterlind* angifvit, komme till stånd.

Efter vidare öfverläggning i ämnet och sedan därunder herr *ordföranden* tillkännagifvit sin anslutning till herr friherre *von Otters* nu yttrade mening,

beslöts, att i aftalet om inkorporeringen icke skulle intagas någon bestämmelse om skyldighet för staden att före inkorporeringen tillhandahålla vatten åt invånarna i Liljeholmens municipalsamhälle, men att i förenämnda betänkande skulle framhållas önskvärdheten och billigheten däraf, att — framför allt om någon längre tid komme att förflyta, innan socknens inkorporering med staden komme till stånd — staden äfven därförut tillhandahölle vatten åt invånarna i municipalsamhället.

§ 5.

Sedan herrar delegerade härefter enats om att nu till definitiv behandling företaga det preliminärt godkända förslaget till inkorporeringsaftal, upplästes förslagets ingress och olika punkter, hvar för sig.

I fråga om *ingressen* beslöts, att det däri förekommande ordet »införlifvande» skulle utbytas mot ordet »införlifning».

Efter föredragningen af *punkten 1* yrkade herr *Edström*, att däri borde införas sådan bestämmelse rörande tidpunkten för införlifningens trädande i kraft, att nödig tid bereddes Liljeholmens municipalsamhälle att dessförinnan förskaffa sig stadsplan äfvensom ordna frågan om samhällets förseende med vattenledning.

På hemställan af herr *Wetterlind* beslöto herrar delegerade att, med afslag å herr *Edströms* yrkande, godkänna ifrågavarande punkt.

Punkten 2 mom. 1 blef likaledes godkänt.

Rörande *sistnämnda punkts mom. 2* enades herrar delegerade om att momentets slutmening, som inleddes med orden »och hvarom», skulle utgå.

Punkterna 3—5 vunno herrar delegerades godkännande.

Beträffande *punkten 6* beslöts på yrkande af herr grefve *Lagerbjelke*, att det däri närmast efter ordet »utöfva» intagna ordet »den» skulle utgå.

Punkterna 7 och 8 gäfvo ej anledning till erinran.

Punkten 9 mom. 1 godkändes äfvenledes.

I fråga om *denna punkts mom. 2* bestämdes, att detsamma skulle med hänsyn till herrar delegerades under § 2 här ofvan upptagna beslut erhålla följande ändrade lydelse:

»Från nämnda tidpunkt skall staden därjämte öfvertaga underhållet af följande enskilda vägar inom det införlifvade området, nämligen:

den så kallade Löhholmsvägen eller vägen från allmänna landsvägen vid Liljeholmen förbi Alphyddan och Gröndals villasamhälle till Lilla Ekensberg jämte vägens förgrening från Alphyddan till Blommensberg,

den så kallade Hägerstenvägen från nämnda landsväg till Fridhem samt vägen från Långbro grindstuga förbi Långbrodal till Långsjö, till de delar dessa vägar icke visas vara föremål för enskild eganderätt.»

Vidare beslöts, att de af herrar delegerade under § 3 här ofvan godkända bestämmelser rörande Brännkyrka sockens vägväsende skulle i förslaget till aftal införas såsom punkt 10 och att preliminärförslagets med nummer 10—15 betecknade punkter skulle erhålla den förändrade nummerordning, som i följd af nu berörda beslut betingades.

I fråga om preliminärförslagets *punkt 10* beslöts, att densamma skulle erhålla följande förändrade lydelse:

»Innan de för staden gällande byggnads- och brandordningar å det införlifvade området tillämpas, böra de undergå granskning, därvid, om de särskilda förhållandena inom Brännkyrka kommun anses böra medföra särskilda stadganden beträffande området i dess helhet eller till någon del, sådana stadganden böra i byggnads- och brandordningarna införas.»

Punkterna 11 och 12 i preliminärförslaget blefvo härefter godkända.

Punkten 13 i samma förslag godkändes äfven, dock med den ändring att det däri förekommande ordet »föreningen» skulle utbytas mot ordet »införlifningen».

Emot *punkten 14* i det ursprungliga förslaget gjordes icke någon erinran.

I fråga om *punkten 15* i samma förslag beslöts, att densamma skulle lyda sålunda:

»De för det äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande bouppteckningar, vårdnaden å förmynderskap och auktioner skola äfven gälla för det införlifvade området, dock att stadens auktionsmonopol tills vidare och intill dess annorlunda beslutas icke är tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhör där boende personer eller därstädes belägna verk samt inom området å auktion försäljes.»

I anledning af härefter uppkommen fråga, huruvida något tillägg vore att göra till det sålunda genomgångna förslaget, yttrade herr *Lindstam*, att socknens invånare och särskildt nykterhetsfolket därstädes vid upprepade tillfällen uttalat sig mot att någon utskänkning af brännvin eller öl skulle få förekomma inom socknen. I följd däraf utöfvades icke heller för närvarande någon krogrörelse

därstädes. Då det vore synnerligen angeläget att äfven efter inkorporeringen detta förhållande finge åtminstone tills vidare fortvara, hemställde herr Lindstam, huruvida icke under lämplig form vare sig i själfva inkorporeringsaftalet eller i stadens delegerades utlåtande i inkorporeringsfrågan till stadsfullmäktige skulle kunna intagas utfästelse därom, att staden skulle söka förhindra att åtminstone under en tid af 10 till 15 år efter inkorporeringen utskänkning och försäljning af brännvin och öl komme att äga rum inom socknens nuvarande område.

Sedan å socknens delegerades sida erinrats, att den af herr Lindstam nu upptagna frågan redan den 2 juli innevarande år varit föremål för herrar delegerades öfverläggning, enades herrar delegerade om att herr Lindstams berörda hemställan icke skulle föranleda annan åtgärd än den, som innefattades i herrar delegerades sagda dag fattade beslut.

Något ytterligare yrkande om tillägg till inkorporeringsaftalet gjordes icke, i följd hvaraf herrar delegerade sålunda beslutit att i fråga om villkoren för Brännkyrka sockens införlifning med Stockholm skulle gälla de bestämmelser, som innehölles i följande

Förslag

till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad.

1:o.

Brännkyrka socken skall med hela sitt nuvarande område från och med ingången af det år, Kungl. Maj:t kan komma att bestämma, i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlifvas med Stockholms stad och sålunda ur landets jordebok uteslutas.

2:o.

I fråga om de ecklesiastika förhållandena sker den ändring, som föranledes däraf att, jämlikt lagen angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903, folkskoleväsendet utgör en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun har att vårda.

I afseende å berörda förhållanden i öfrigt äger tills vidare ej annan ändring rum än den, som betingas däraf att Brännkyrka församling i och med införlifningen kommer att utgöra en territoriell församling i Stockholm.

3:o.

Staden i sin helhet ombesörjer och bekostar alla anordningar i afseende å fattigvård, hälsovård, sjukvård, brandväsande och polisbevakning samt alla andra kommunala anstalter och angelägenheter inom såväl Brännkyrka sockens som ock stadens äldre område.

4:o.

Alla kommunala utgifter skola af stadens och den införlifvade kommunens invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

5:o.

Alla Brännkyrka sockens likasom Stockholms stads tillhörigheter af fast och lös egendom samt inkomster, hvilka icke äro afsedda för kyrkliga ändamål, tillfalla den gemensamma kommunen, hvarjämte folkskolehus och andra anstalter för folkskoleundervisningen blifva det gemensamma skoldistriktets egendom.

6:o.

Det införlifvade områdets invånare åtnjuta i stadens kommunala angelägenheter enahanda rösträtt som stadens invånare; skolande den nu gällande indelningen i valkretsar så ändras, att invånarne i det införlifvade området få tillfälle utöfva dem tillkommande rösträtt.

7:o.

Lika med stadens invånare äro det införlifvade områdets invånare berättigade att tillgodonjuta de förmåner, som allmänna stiftelser åt stadens invånare eller särskilda klasser af dem bestämna; och hafva stadens invånare i afseende å allmänna stiftelser, hvilka tillhöra det införlifvade området, enahanda rätt.

8:o.

Staden i sin helhet öfvertager ansvarsskyldigheten för de bägge borgerliga kommunernas samt Liljeholmens och Örby villastads municipalsamhällets samtliga

skulder och förbindelser äfvensom de särskilda skoldistriktens skulder och förbindelser för folkskoleväsendet, allt efter afdrag af den kapital- och räntebetaling, som bör vara verkställd före den dag, då införlifningen äger rum.

9:o.

Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område; och skola utgifterna härför af stadens och det införlifvade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

Från nämnda tidpunkt skall staden därjämte öfvertaga underhållet af följande enskilda vägar inom det införlifvade området, nämligen:

den så kallade Löfholmsvägen eller vägen från allmänna landsvägen vid Liljeholmen förbi Alphyddan och Gröndals villasamhälle till Lilla Ekensberg jämte vägens förgrening från Alphyddan till Blommensberg,

den så kallade Hägerstensvägen från nämnda landsväg till Fridhem samt vägen från Långbro grindstuga förbi Långbrodal till Långsjö, till de delar dessa vägar icke visas vara föremål för enskild eganderätt.

10:o.

Har i anledning af ansökning, som hos konungens befallningshafvande gjorts i fråga om anläggning eller omläggning af allmän väg inom socknens nuvarande område eller om förändring af därinom belägen väg till bygdeväg eller landsväg, konungens befallningshafvande eller den myndighet, till hvilken målet kan hafva fullföljts, genom beslut, meddeladt före införlifningen, ålagt de väghållningsskyldige i Svartlösa härads väghållningsdistrikt att inom förenämnda område utföra vägarbete, skall, vare sig berörda beslut vid tiden för införlifningen vunnit laga kraft eller icke, samma vägarbete verkställas af staden.

Därest i beslut, som nu nämnts, inträdandet af den därigenom ålagda skyldigheten att utföra visst vägarbete gjorts beroende af att statsbidrag till arbetet erhålles, skall hvad ofvan blifvit stadgadt äga tillämpning, äfven om sådant bidrag icke beviljas.

11:o.

Innan de för staden gällande byggnads- och brandordningar å det införlifvade området tillämpas, böra de undergå granskning, därvid, om de särskilda förhållan-

dena inom Brännkyrka kommun anses böra medföra särskilda stadganden beträffande området i dess helhet eller till någon del, sådana stadganden böra i byggnads- och brandordningarna införas.

12:o.

Genom införlifningen sker icke någon ändring i sättet för utgörande af sådan afgäld till stamhemman inom det införlifvade området, som hvilar på afsöndrad lägenhet, eller af allmänna utskylder och besvär till kronan af hvad namn och beskaffenhet de vara må.

Debitering, uppbörd och redovisning af krono- och kommunalutskylder från det införlifvade området öfvertagas från tiden för införlifningen af öfverståthållare-ämbetet för uppbördsärenden.

Därest efter införlifningen framställning i sådant afseende göres af Brännkyrka församlings kyrkostämma, skall stadens uppbördsverk ombesörja debiteringen af beslutade församlingsavgifter äfvensom af prästlöneavgifter samt, där ej kyrkostämman genom beslut, som af öfverståthållareämbetet godkännes, annorlunda förordnar, verkställa uppbörden af dessa avgifter, hvarjämte i sådan händelse restantier å samma avgifter skola indrivås genom öfverståthållareämbetets försorg.

13:o.

Från tiden för socknens införlifning med staden öfvertager staden i sin helhet den införlifvade kommunens och skoldistriktets samtliga förpliktelser gent emot såväl de personer, hvilka vid nämnda tidpunkt däriinom innehafva fast anställning, som ock de socknens förutvarande tjänstemän, hvilka då redan därifrån åtnjuta pension eller understöd; och skall tillika iakttagas, att de i socknen vid berörda tid anställda barnmorskor icke i pensionshänseende komma i sämre ställning än förut.

14:o.

Det införlifvade områdets förseende med vatten från allmän vattenledning samt allmän belysning genom gas eller på annat tjänligt sätt skall ske snarast möjligt efter införlifningen i den ordning och till den omfattning, som stadsfullmäktige med afseende å områdets bebyggande tid efter annan besluta.

Från tiden för införlifningen skall emellertid staden utefter de vägar inom socknens municipalsamhällen och så kallade villastäder, där allmän belysning vid nämnda tid finnes anordnad, ombesörja och bekosta belysning i minst samma omfattning som dittills, under villkor att den för berörda ändamål använda materiel till staden utan ersättning öfverlåtes.

15:o.

Snarast möjligt efter införlifningen skall staden låta upprätta särskilda renhållningsstationer dels vid Liljeholmen med Gröndal dels ock i Örby.

Efter införlifningen skall staden utan dröjsmål låta uppföra fullständig brandstation vid Liljeholmen samt redskapshus med brandmateriel vid Örby och Södertörns villastad.

16:o.

De för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande bouppteckningar, vårdnaden å förmynderskap och auktioner skola gälla äfven för det införlifvade området, dock att stadens auktionsmonopol tills vidare och intill dess annorlunda beslutas icke är tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhör där boende personer eller därstädes belägna verk samt inom området å auktion försäljes.»

§ 6.

Beslöts, att förslaget till inkorporeringsaftal skulle upprättas och af herrar delegerade underskrifvas i tre exemplar, af hvilka ett skulle öfverlämnas till hvardera ordföranden hos Bränncyрка sockens kommunalstämma och Bränncyрка församlings kyrkostämma under anhållan att däröfver låta höra nämnda stämmor, och det tredje skulle tillställas Stockholms stadsfullmäktige.

§ 7.

Att jämte herr ordföranden justera dagens protokoll utsågos herrar greve Lagerbjelke och friherre von Otter.

310

§ 8.

Sedan herrar delegerades förhandlingar sålunda slutförts, upplöste herr ordföranden sammanträdet med afskedsord till socknens delegerade.

Som ofvan.

In fidem:

Axel Körner.

Justeradt

Erik Martin. Casten von Otter. G. Lagerbjelke.

Einige Worte über die Geschichte der Stadt
und die Bedeutung der verschiedenen
Theile der Stadt.

Die Stadt ist eine der ältesten
und wichtigsten Städte der Provinz
und hat eine lange Geschichte.

Die Stadt ist eine der schönsten
und interessantesten Städte der Provinz
und hat eine lange Geschichte.

Die Stadt ist eine der größten
und reichsten Städte der Provinz
und hat eine lange Geschichte.

Die Stadt ist eine der schönsten
und interessantesten Städte der Provinz
und hat eine lange Geschichte.

Die Stadt ist eine der größten
und reichsten Städte der Provinz
und hat eine lange Geschichte.

BIHANG N° 37

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial
för år 1909.

Protokoll, hållna hos Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor och vägstyrelsen för Svartlösa härads väghållningsdistrikt vid gemensamma sammanträden i Stockholm nedannämnda dagar.

Den 7 september 1908.

Närvarande:

af stadens delegerade:

herrar f. d. generaldirektören *Mauritz Sahlin*,
auditören *Erik Martin*;

vägstyrelsens ledamöter:

herrar trafikchefen *Carl Larson*,
godsägarna, grefve *G. Lagerbjelke*,
Alb. Wasastierna,
Axel Berg,
förvaltaren *F. W. Lindkvist*.

§ 1.

Sedan stadens herrar delegerade i en till herr Larson i egenskap af vägstyrelsens ordförande den 6 nästlidne augusti aflåten skrifvelse inbjudit vägstyrelsen att underhandla med herrar delegerade rörande villkoren för Brännkyrka sockens skilsmässa från väghållningsdistriktet, hade herrar delegerade fått emottaga utdrag af vägstyrelsens protokoll för den 22 berörda augusti, utvisande, bland annat, att vägstyrelsen beslutit antaga nämnda inbjudan.

Efter anmälan härom öppnades sammanträdet af ordföranden hos stadens delegerade, herr *Sahlin*, med hälsningsord till vägstyrelsens herrar ledamöter.

§ 2.

Sekreteraren föredrog en af honom upprättad promemoria angående vägväsendet inom väghållningsdistriktet; varande nämnda handling af följande innehåll:

»Promemoria

beträffande nuvarande förhållandet i afseende å väghållningsbesväret inom Svartlösa härads väghållningsdistrikt.

Svartlösa härads väghållningsdistrikt utgöres af Grödinge, Botkyrka, Salems, Huddinge, Brännkyrka och Nacka socknar. Vägdelning enligt nya väglagen har inom distriktet förrättats; och har denna förrättning afslutats under år 1896. Samtliga till underhåll in natura indelade vägar inom distriktet utgöra i längd 162,044 meter med en årlig underhållskostnad, enligt särskilda nämndens uppskattning, af 34,941 kronor 44 öre. De vägar inom Brännkyrka socken, som äro till allmänt underhåll indelade, innehålla i längd 41,324,8 meter med ett åsatt årligt underhållsvärde af 17,481 kronor 45 öre. Af dessa vägar inom Brännkyrka socken hafva väglotter till en längd af 11,853,8 meter med en uppskattad årlig underhållskostnad af 9,361 kronor 34 öre tilldelats väghållare inom Salems, Grödinge, Botkyrka och Nacka socknar. Å andra sidan hafva nedannämnda fastigheter inom Brännkyrka socken fått sig inom Huddinge socken tilldelade till underhåll å den s. k. Dalarövägen vägsträckor till en sammanlagd längd af 1,447,3 meter med en beräknad årlig underhållskostnad af 569 kronor 64 öre, nämligen Forsbro »med flere», Forssen, Stora Sköndal, Skönstavik, Sköndalsbro, Farsta (Ekelund) och Farsta (Hökarängen).

Totalkostnaden för det allmänna väghållet i hela distriktet utgör enligt särskilda nämndens uppskattning af naturaväghållet och den efter verkställd granskning af vägstyrelsens räkenskaper och förvaltning för år 1907 afgifna revisionsberättelse:

vägunderhållet in natura	kr. 34,941: 44
vägbyggnader och undersökningar	41,501: 92
vägunderhåll	3,397: 93
brobyggnader och brounderhåll	4,963: 18
vinterväghållning	5,874: 36
Transport	kr. 90,678: 83

Transport	kr. 90,678: 83
förvaltningskostnader	2,462: —
diverse omkostnader	1,013: 73
expropriation för Stockholms stad (fordran)	3,360: —
makadamslagning	2,095: 33
vägs katt (restitution)	43: 74

Summa kronor 99,653: 63.

Till utredning af huru stor del af sistnämnda summa belöper å väghället inom Brännkyrka socken och i syfte tillika att utröna, på hvad sätt ett afskiljande af Brännkyrka socken från väghållningsdistriktet kommer att inverka på distriktets ekonomi, anföres följande.

Någon exakt uppgift å de vägbyggnader och undersökningar, som under år 1907 verkstälts inom Brännkyrka socken har icke kunnat erhållas, men om man antager att en tredjedel af den upptagna kostnaden härför eller 13,833 kronor 97 öre belöpt å nämnda socken, torde man icke räkna med för högt belopp. Hvad vägkassans utgifter för vägunderhållet beträffar har ej heller upplysning kunnat vinnas om huru mycket af det härför i räkenskaperna afförda beloppet, 3,397 kronor 93 öre, belöper å Brännkyrka socken, men lär väl icke socknens anpart häri öfverstiga hälften af sagda belopp eller 1,698 kronor 96 öre. Inom distriktet i sin helhet finnas 92 broar, som underhållas på vägkassans bekostnad, och af nämnda broar äro 13 belägna inom Brännkyrka socken. Kostnaden för dessas underhåll lär kunna beräknas icke öfverstiga 700 kronor. Vinterväghållningskostnaden för socknen har under år 1907 uppgått till 1,764 kronor 75 öre. Kostnaden för makadamslagning, såvidt densamma belöper å socknen, torde kunna upptagas till högst 1,000 kronor.

Frånser man nu obestämbara andelar i förvaltningskostnader och diverse omkostnader och sammanställas i öfrigt nu beräknade belopp jämte kostnaden för vägunderhållet in natura i Brännkyrka socken, erhåller man följande tablå öfver kostnaderna för väghället inom socknen:

vägunderhåll in natura	kr. 17,481: 45
vägbyggnader och undersökningar	13,833: 97
vägkassans utgifter för vägunderhållet	1,698: 96
brobyggnader och brounderhåll	700: —
vinterväghållningen	1,764: 75
makadamslagning	1,000: —

Summa kronor 36,479: 13.

Drages nu härifrån den uppskattade underhållskostnaden för de vägsträckor inom Huddinge socken, som underhållas af fastigheter i Brännkyrka socken, eller 569 kronor 64 öre, så lärer återstoden 35,909 kronor 49 öre utgöra det belopp, hvarmed distriktets utgifter för år 1907 hade minskats, därest Brännkyrka socken icke tillhört distriktet. Berörda belopp motsvarar omkring 36 procent af hela väghållningskostnaden inom distriktet.

Enligt 1907 års vägfyrektalslängd för distriktet utgjorde antalet vägfyrcar inom hela distriktet.....	570,461
och inom Brännkyrka socken	191,830

eller följaktligen för socknen omkring 33 procent af det hela.

Sammanställningen gifver alltså till resultat, att Brännkyrka sockens utbrytning från distriktet skulle för detta medföra något större vinst genom minskad väghållningskostnad än förlust genom mistade vägfyrcar.

Inom distriktet har icke under åren 1903—1907 vägskatt påförts jordbruksfastigheter. Under samma period har vägskatt debiterats å till underhåll in natura ej förpliktade vägfyrcar med i medeltal 26,66 öre för år, och utgjorde vägskatten per vägfyrc under år 1907 23 öre. Sedan flera år tillbaka utvisa väggkassans räkenskaper betydliga öfverskott för år. Behållningen för år 1907 utgjorde sålunda 101,611 kronor 19 öre; och har i den för år 1909 uppgjorda inkomst- och utgiftsstat för väggkassan dess behållning till år 1910 beräknats till 130,000 kronor, oaktadt i samma stat upptagits ett så betydligt belopp som 100,000 kronor till vägbyggnader. Under sådana förhållanden synes det vara med billighet förenadt, att vid Brännkyrka sockens skilsmässa från distriktet detsamma till staden afstår af väggkassans berörda behållning hvad som däraf belöper å socknens vägfyrcital i förhållande till distriktets hela vägfyrcital eller omkring 43,000 kronor.

Till följd af de efter socknens utbrytning från distriktet väsentligen förändrade förhållandena därinom och på grund af bestämmelserna i 37 och 49 §§ väglagen torde ny vägdelning och förnyad uppskattning af kostnaderna för vägunderhållet in natura blifva erforderliga inom distriktet och torde dessa böra bekostas af staden. Kostnaderna för ny vägdelning och väguppskattning torde kunna bestämmas med ledning af utgifterna för de senast inom distriktet verkställda dylika förrättningar. Som emellertid de allmänna vägarnas längd inom distriktet efter Brännkyrka sockens afskiljande blifver betydligt kortare än vid den senaste vägdelningen, och då därjämte arbetet skulle kunna väsentligt förkortas och för-
enklas genom att, där ej annorlunda yrkas eller ock ändrade förhållanden inträdt,

till grund för arbetet lägges resultatet af den näst föregående vägdelningsförrättningen, t. ex. i fråga om vägars mätning och gradering, synas kostnaderna ej kunna antagas öfverstiga utan snarare väsentligt understiga kostnaderna för den tidigare förrättningen. Enligt hvad man kan hafva anledning förmoda, skola de ej komma att öferskrida två tredjedelar af sistnämnda kostnaders belopp.

Stockholm den 1 september 1908.

Axel Körner.

Herr *Larson* anmärkte i fråga om innehållet i berörda promemoria, att det i revisionsberättelsen öfver vägstyrelsens räkenskaper och förvaltning för år 1907 såsom utgift för makadamslagning upptagna belopp, 2,095 kronor 33 öre, nästan uteslutande åtgått till anskaffande af makadam för de allmänna vägarna inom Brännkyrka socken.

Sedan herr *Lindkvist* tillika erinrat, att väggkassan allenast under de senare åren haft någon större behållning och att det mycket väl kunde inträffa, att denna behållning för framtiden blefve betydligt mindre, förklarade vägstyrelsens herrar ledamöter på fråga af herr ordföranden, att, såvidt de nu kunde finna, de icke utöfver hvad nu nämnts hade något att erinra i fråga om de i förenämnda promemoria lämnade sifferuppgifter.

Till utredning om hvilka vägarbeten, som vore afsedda att utföras inom väghållningsdistriktet, lämnades å vägstyrelsens sida följande upplysningar. Vederbörande ämbetsmyndigheter hade genom laga kraftvunna beslut ålagt distriktet dels att till sex meters bredd utlägga den så kallade Dalarövägen eller landsvägen från Skanstull till Sotholms härads gräns, till den del densamma fölle mellan Ekelund och gränsen mellan Brännkyrka och Huddinge socknar, dels ock att anlägga väg från Rönninge järnvägsstation till landsvägen mellan Stockholm och Södertälje, sistnämnda väg dock under förutsättning att statsbidrag till densammans byggande lämnades med två tredjedelar af den därför beräknade kostnaden. Dylikt statsbidrag hade sökts, men ännu icke beviljats. Konungens befallningshafvande i länet hade vidare genom särskilda utslag, öfver hvilka besvär dock anförts hos kungl. kammarkollegium, förpliktat distriktet ej mindre att omlägga dels den så kallade Malmsjövägen eller bygdevägen från Sandbäck förbi Malmsjö till Östertälje sockens gräns, för hvilket vägföretag kostnaden beräknats till omkring 11,000 kronor, dels ock bygdevägen från Älfsjö järnvägsstation till Brännkyrka sockens kyrka, hvilken vägomläggning beräknats betinga en kostnad af 6,101 kronor 50 öre, än äfven att anlägga allmän väg mellan Örby villastad och

Älfsjö järnvägsstation. De väghållningsskyldige i distriktet hade därjämte för sin del beslutit att omlägga ej mindre den så kallade Fittjavägen eller landsvägen från Liljeholmsbron till gränsen mot Östertälje socken än äfven den så kallade Tyresövägen eller bygdevägen från Dalarövägen vid Sandsborg till Tyresö sockens gräns, för hvilka vägarbeten kostnaderna beräknats till respektive 89,500 kronor och 45,000 kronor. Slutligen hade inom distriktet fråga väckts angående omläggning dels af tre backar inom Grödinge socken, af hvilka två befunne sig å den så kallade Sorundavägen eller bygdevägen från allmänna vägen vid Eriksberg till Sorunda sockens gräns och en vore belägen å bygdevägen från Sorundavägen till Västerhanninge sockens gräns, dels ock af två backar vid Tumba inom Botkyrka socken å Sorundavägen. Sistnämnda två vägföretag vore för närvarande föremål för undersökningar.

§ 3.

Herr *Larson* anmälde, att vägstyrelsen utsett juris kandidaten *Otto R. Al-
rutz* till juridiskt biträde och sekreterare åt vägstyrelsen under förevarande un-
derhandlingar, hvarefter och sedan nytt gemensamt sammanträde utsatts att äga
rum härstädes fredagen den 25 innevarande månad klockan tre eftermiddagen,
dagens sammanträde förklarades upplöst.

Som ofvan.

In fidem:

Axel Körner.

Den 25 september 1908.

Närvarande:

af stadens delegerade:

herrar auditören

*Erik Martin,*t. f. kammarrådet, friherre *Casten von Otter;*

vägstyrelsens ledamöter:

herrar trafikchefen

*Carl Larson,*godsägarna, grefve *G. Lagerbjelke,**Alb. Wasastierna,**Axel Berg,*

förvaltaren

F. W. Lindkvist;

i egenskap af sekreterare och juridiskt biträde hos vägstyrelsens ledamöter:
herr juris kandidaten *Otto R. Alrutz*,
samt såsom representant för Brännkyrka socken efter särskild inbjudan:
herr kamreraren *F. Edström*.

§ 1.

Sammanträdet öppnades af herr *Martin*, som därvid tillkännagaf, att delegerades hittillsvarande ordförande, herr *Sahlin*, på grund af sin utnämning till landshöfding i Stockholms län funnit sig vara förhindrad att vidare deltaga i underhandlingarna rörande de af staden väckta inkorporeringsfrågor samt att med anledning däraf stadsfullmäktiges ordförande anmodat herr *Martin* att tillsvidare, och intill dess i herr *Sahlins* ställe annan delegerad blefve af stadsfullmäktige utsedd, leda delegerades förhandlingar.

§ 2.

Justerades protokollet för herrar delegerades och vägstyrelsens gemensamma sammanträde den 7 innevarande september.

§ 3.

Sekreteraren uppläste ett af honom upprättadt förslag till ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från väghållningsdistriktet uppkommande förhållanden; varande nämnda handling så lydande:

»Promemoria n:r 2,

innefattande ytterligare utredning rörande vägväsendet inom *Svarflösa härads väghållningsdistrikt äfvensom förslag till ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från väghållningsdistriktet uppkommande förhållanden.*

Enligt 1900 års ränterispecialräkning för Stockholms län har den 12 mars samma år till vägstyrelsens dåvarande ordförande *C. Pripp* utanordnats ett belopp af 2,153 kronor 17 öre, utgörande statsverkets andel i kostnaden för den år 1896 afslutade vägdelningen inom distriktet. Då berörda belopp motsvarar halfva kostnaden för vägdelningen, har alltså sagda kostnad i sin helhet uppgått till 4,306 kronor 34 öre. Kostnaden för den af särskilda nämnden under år 1898 verkställda uppskattning af vägunderhållet har utgjort 542 kronor 41 öre, hvadan sammanlagda kostnaden för berörda två förrättningar belöpt sig till 4,848 kronor 75 öre. Därest nu — såsom skäligt synes vara — efter Brännkyrka sockens

införlifvande med Stockholms stad den gemensamma stadskommunen skall godtgöra väghållningsdistriktet hela kostnaden för den nya vägdelning med däraf följande ny uppskattning af vägunderhållet, som föranledes af inkorporeringen, lärt af skäl, som angifvits i p. m. nr 1, det belopp, som i berörda hänseende torde böra högst bestämmas, kunna fastställas till två tredjedelar af oförmälda summa, 4,848 kronor 75 öre, eller till 3,232 kronor 50 öre.

Jag får alltså hemställa, att i inkorporeringsaftalet måtte intagas bestämmelse af innehåll, att det skall åligga staden att godtgöra väghållningsdistriktet kostnaderna för de till följd af socknens skiljande från distriktet erforderliga nya vägdelnings- och uppskattningsförrättningar, när dessa blifvit verkställda, med belopp ej öfverstigande 3,232 kronor 50 öre.

Mom. 2.

Tillika tillåter jag mig erinra, att i det förslag till aftal rörande socknens införlifvande med staden, som af stadens och socknens delegerade godkänts genom preliminära beslut, nionde punkten har följande lydelse:

»Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område; och skola utgifterna härför af stadens och det införlifvade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

Från nämnda tidpunkt skall staden därjämte öfvertaga underhållet af följande enskilda vägar inom det införlifvade området, nämligen vägen från allmänna landsvägen vid Liljeholmen till Gröndal eller den så kallade Löfholmsvägen och vägen från nämnda landsväg till Fridhem eller den så kallade Hägerstensvägen, till de delar dessa vägar icke visas vara föremål för enskild äganderätt.»

Jag hemställer, att vägstyrelsens herrar ledamöter måtte jämväl för sin del godkänna innehållet i nämnda punkt.

Mom. 3.

Vidare tillåter jag mig hemställa, att i inkorporeringsaftalet måtte intagas följande bestämmelser rörande vägväsendet:

»Allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom de efter öfverflyttningen återstående delarna af väghållningsdistriktet äfvensom öfriga distriktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes, med undantag af de i mom. 4 här nedan oförmälda, bestridas af väghållningsdistriktet, därvid vägunderhållet in natura utgöres enligt vägdelning och, intill dess ny sådan blifvit verkställd, underhållet af den på väghållare från Brännkyrka socken nu indelade vägsträckan inom Huddinge socken af landsvägen från Sotholms härads gräns till Skanstull af vägkassan.

Fastighetsägare inom det återstående väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad ofvan är stadgadt vinna befrielse från underhållet af dem inom Brännkyrka socken tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets kassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmes i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.»

Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholm beräknas skola äga rum den 1 januari 1910.

Mom. 4.

Rörande frågan, på hvad sätt efter nämnda tid kostnaden skall gäldas för sådana vägarbeten, som väghållningsdistriktet dessförinnan fått sig ålagdt att utföra, torde till en början böra erinras därom, att enligt 62 § väglagen vägkassas öfverskottsmedel icke få anlitas för bestridande af utgifter för vägomläggning eller anläggning af ny väg, utan skola dylika medel i första hand användas till grundförbättring af vägarna och därefter till lindring af väghållningsbesväret i dess helhet. Af berörda stadgande följer, att kostnaden för vägomläggning eller anläggning af ny väg skall, i den mån densamma icke utgår af statsmedel, bestridas med medel, som för sådant ändamål utdebiteras å de väghållningsskyldige. Lågas nu — såsom principiellt riktigast torde vara — dessa bestämmelser till grund för uppgörelsen mellan staden och väghållningsdistriktet, såvidt samma uppgörelse rör kostnaden för redan beslutade vägarbeten inom distriktet, skulle staden vara skyldig att, sedan hvart och ett af berörda vägarbeten verkställts, till distriktet gälda den efter förhållandet vid tiden för införlifningen mellan vägfyrktalet i Brännkyrka socken och i hela väghållningsdistriktet å socknen belöpande andel i kostnaden för samma vägföretag. Staden vore emellertid å andra sidan berättigad erhålla ej mindre den del af det i 1909 års stat för vägkassan beräknade öfverskott, som belöper å socknens vägfyrktal i förhållande till distriktets hela vägfyrktal, än äfven motsvarande anpart af den del af det i staten såsom kostnader för vägbyggnader och omläggningar upptagna belopp, 100,000 kronor, som åtgår till andra vägarbeten än grundförbättring af vägarna.

Emellertid utvisar kungl. maj:ts beslut den 8 december 1905 i fråga om reglering af väghållningsbesväret vid Lundby sockens införlifvande med Göteborgs stad, att en uppgörelse rörande kostnaderna för sådana vägföretag, beträffande hvilka vederbörande myndigheter förordnat, att de skola af de väghållningsskyldige utföras vare sig med eller utan statsbidrag, kan ske äfven på en annan basis, nämligen så att samma kostnader, i den mån de ej utgå af statsmedel, gäldas af den i distriktets vägkassa vid 1909 års utgång förefintliga behållning,

så långt densamma förslår. Hvad därutöfver för ändamålet erfordras skulle, efter hand som behovet yppas, till utgörande fördelas mellan staden och väghållningsdistriktet efter förhållandet mellan Brännkyrka sockens och distriktets hela vägfyrktal för år 1909. Ex analogia torde, därest öfverskott uppstår, detta böra fördelas mellan staden och distriktet på nu nämndt sätt.

Enligt hvad vid senaste gemensamma sammanträdet meddelats och på grund af hvad jag i öfrigt inhämtat, har väghållningsdistriktet fått sig ålagdt utföra nedannämnda vägarbeten, för hvilka kostnaderna beräknats till följande belopp:

	Myndighet, som dömt i ärendet.	Den beräknade kostnaden för arbetet. Kronor.	Den del däraf, som enligt utslaget skall utgå af statsmedel. Kronor.	Den del af kostnaden, som distriktet har att gälda. Kronor.
1:o. Utläggning till 6 m. bredd af vägsträckan från Ekelund till gränsen mellan Brännkyrka och Huddinge socknar.	K. b:de genom utslag den 11 dec. 1906 (laga kraftvunnet).	7,900	—	7,900
2:o. Anläggning af väg från Rönninge järnvägsstation till landsvägen mellan Stockholm och Södertälje.	K. b:de genom utslag den 31 dec. 1906 (laga kraftvunnet).	20,000	13,333 33	6,666 67
3:o. Omläggning af bygdevägen från Sandbäck till Östertälje sockens gräns.	Kungl. kammarkollegium genom utslag den 4 sept. 1908 (ej laga kraftvunnet).	11,350	7,566 66	3,783 34
4:o. Omläggning af bygdevägen från Älfsjö järnvägsstation till Brännkyrka sockens kyrka.	K. b:de genom utslag den 29 jan. 1907 (öfverklagadt hos kungl. kammarkollegium.)	6,101 50	—	6,101 50
5:o. Anläggning af allmän väg från Örby villa-stad till Älfsjö järnvägsstation.	K. b:de genom utslag den 27 juni 1906 (öfverklagadt hos kungl. kammarkollegium.)	12,950	8,633 33	4,316 67
Summa kronor		58,301 50	29,533 32	28,768 18

Därest uppgörelse mellan Stockholms stad och väghållningsdistriktet sker på sistnämnda basis, hvilket måhända ur praktisk synpunkt torde vara att föredraga, skulle alltså sistberörda belopp, 28,768 kronor 18 öre, gäldas af den i vägkassan vid 1909 års slut förefintliga behållning. Billigheten torde därjämte fordra, att vid en dylik uppgörelse äfven kostnaderna för de vägföretag inom distriktet, rörande hvilka fråga hittills väckts af de väghållningsskyldige, men som ännu icke varit föremål för ämbetsmyndighets pröfning, bestämmas skola gäldas af vägkassans behållning. Rörande två af dessa vägföretag, nämligen omläggning af de så kallade Fittja- och Tyresövägarna, föreligga nu kostnadsförslag, slutande å respektive 89,500 kronor och 45,000 kronor eller sammanlagdt 134,500 kronor. Det torde kunna med säkerhet antagas, att, därest de väghållningsskyldige få sig ålagdt att utföra berörda vägföretag, tillika kommer att såsom villkor därför föreskrifvas, att två tredjedelar af kostnaderna eller 89,666 kronor 66 öre gäldas af statsmedel. De återstående ifrågasatta vägföretagen inom distriktet afse nedschaktning dels af tre backar inom Grödinge socken, af hvilka två befinna sig å den så kallade Sorundavägen eller bygdevägen från allmänna vägen vid Eriksberg till Sorunda sockens gräns och en är belägen å bygdevägen från Sorundavägen till Västerhanninge sockens gräns, dels ock af två backar vid Tumba inom Botkyrka socken å Sorundavägen. Kostnadsberäkningar rörande dessa vägföretag hafva ännu icke upprättats, men torde man kunna antaga, att de därmed förenade kostnader, i den mån dessa icke komma att utgå af statsmedel, icke skola öfverstiga 25,000 kronor. Är detta antagande riktigt, skulle af vägkassans behållning återstå omkring 30,000 kronor till fördelning mellan staden och distriktet.

Då, såsom erfarenheten utvisar, den verkliga kostnaden för ett vägföretag i de flesta fall öfverstiger den beräknade, då kostnadsberäkningar rörande omläggningen af förenämnda vägar inom Sorunda och Botkyrka socknar icke föreligga, samt då dessutom beträffande allenast två af samtliga nämnda vägföretag laga kraftvunna beslut meddelats, torde för träffande af aftal i nu berörda afseende mellan staden och väghållningsdistriktet böra bestämmas:

att kostnaderna för de af omförmälda vägföretag, som de väghållningsskyldige genom laga kraftägande beslut få sig ålagdt att utföra, skola, i den mån samma kostnader icke utgå af statsmedel, gäldas med den vid 1909 års slut i vägkassan förefintliga behållning;

att berörda behållning skall för sådant ändamål i vägstyrelsens räkenskaper upptagas såsom en särskild fond;

att hvad som af fondens medel återstår, sedan nämnda kostnader guldits, skall fördelas mellan staden och väghållningsdistriktet efter förhållandet vid tiden

för införlifningen mellan vägfyrktalet i Brännkyrka socken och i hela väghållningsdistriktet;

samt att vägstyrelsen, intill dess denna fördelning kan ske, skall före den 1 augusti hvarje år till stadsfullmäktige aflämna redogörelse för användningen af fondens medel.

Stockholm den 24 september 1908.

Axel Körner.

Efter föredragningen häraf anförde herr grefve *Lagerbjelke*, att, sedan stadens delegerade hos länets landsting gjort framställning om utseende af ombud för underhandlingar med delegerade rörande villkoren för upplösning af den gemensamhet, som bestode mellan de till inkorporering med staden ifrågasatta kommuner och länets öfriga kommuner, landstinget vid sammanträde under innevarande vecka beslutit att för närvarande icke utse sådana ombud utan i stället valt kommitterade för utredning af de frågor, som berördes af den afsedda skilsmässan. Med anledning häraf kunde man icke beräkna, att Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholm skulle kunna ske förr än tidigast den 1 januari 1911.

Herr *Larson* förmälte, att af de i berörda förslag under mom. 4 upptagna nya vägföretag arbetet med utläggningen till 6 meters bredd af vägsträckan från Ekelund till gränsen mellan Brännkyrka och Huddinge socknar redan utförts. Därjämte ville herr Larsson erinra, att då — såsom redan framhållits — Brännkyrka sockens inkorporering med staden antagligen icke komme att äga rum förr än tidigast med 1911 års början, jämväl frågor om andra vägföretag än dem, som i förslaget angifvits, kunde före nämnda tidpunkt hafva väckts af väghållningsskyldige i distriktet, men att förslaget icke innehölle något om huru kostnaden för sådana vägarbeten skulle gäldas.

I anslutning till hvad herr Larsson yttrat yrkade herr grefve *Lagerbjelke*, att förenämnda förslag skulle fullständigas i nu berörda afseende, innan detsamma blefve föremål för behandling. Stadens delegerade hade dessutom ännu icke angifvit, huruvida de för sin del godkände samma förslag, hvadan så mycket mindre skäl förefunnes att nu göra detsamma till föremål för diskussion.

Herr *ordföranden* anförde med anledning häraf, att stadens delegerade, utan att ännu fatta någon bestämd ställning till frågan om sättet för uppgörelsen med vägstyrelsen, emellertid funnit det vara lämpligt att till ledning för delegerades och vägstyrelsens förhandlingar föreläge ett i öfverensstämmelse med såväl

väglagens föreskrifter som prejudikat i likartade fall upprättadt förslag till uppgörelse och att fördenskill delegerades sekreterare upprättat förenämnda förslag.

Herr friherre *von Otter* yttrade, att ett väghållningsdistrikts delning i mindre områden kunde enligt väglagen äga rum på grund af beslut af konungens befallningshafvande utan att därför kräfdes någon föregående uppgörelse i fråga om fördelning af distriktets tillgångar och skulder. En dylik uppgörelse ägde i så fall rum efteråt, därvid, i den händelse godvillig öfverenskommelse icke kunde träffas, uppgörelsen verkställdes i enlighet med föreskrifterna i och grunderna för väglagen. Likartadt vore förhållandet, när vid inkorporering af ett område eller en kommun med en annan kommun, en del af ett väghållningsdistrikt komme att skiljas från distriktet i öfrigt. I förevarande fall borde man alltså bestämma sig för, huruvida vid Brännkyrka sockens skilsmässa från väghållningsdistriktet de därigenom uppkommande förhållandena skulle ordnas genom godvillig öfverenskommelse eller på lagens grund. Det förslag, som i sådant afseende upprättats af sekreteraren, vore grundadt på legala bestämmelser och vore således väl ägnadt att tjäna till ledning vid delegerades förhandlingar med vägstyrelsen. Detta förslag innebure såsom en gifven konsekvens, att, därest inkorporeringsfrågan icke kunde vinna sin lösning så tidigt, som däri beräknats, kostnaderna för de vägföretag, om hvilkas utförande fråga kunde väckas före inkorporeringens trädande i kraft, skulle bestridas i enlighet med de i förslaget angifna grunder. På grund däraf motsatte sig herr friherre *von Otter* herr greve Lagerbjelkes yrkande om uppskof med förhandlingarna för komplettering af förslaget.

Sedan å vägstyrelsens sida uttalats önskvärdheten af att de genom Brännkyrka sockens skilsmässa från väghållningsdistriktet uppkommande förhållanden blefve ordnade genom dessförinnan träffad öfverenskommelse mellan staden och väghållningsdistriktet, förmälte på gifven auledning herr *Larson*, att man naturligtvis icke nu med bestämdhet kunde uppgifva hvilka vägföretag, som utöfver de i sekreterarens promemoria angifna kunde före inkorporeringen komma att af distriktets väghållningsskyldige ifrågasättas till utförande. Det vore emellertid antagligt, att dessförinnan fråga skulle väckas angående omläggning af allmänna vägen förbi Nacka sockens kyrka.

Herr greve *Lagerbjelke* uppgaf därjämte, att man inom Brännkyrka socken vore betänkt på att snart nog göra framställning om anläggning af väg dels från den så kallade Fittjavägen öfver Västberga till Älfsjö järnvägsstation dels ock från Långbrodal till den så kallade Långbro grindstuga. Förutom den i sekreterarens promemoria angifna väg från Örby villastad till sagda järnvägsstation,

hvilken väg vore afsedd att dragas söder om villastaden med öfvergång af järnvägen å den söder om järnvägsstationen befintliga, nyligen ombyggda vägbron, vore på kungl. kammarkollegii pröfning beroende väckt fråga om anläggning af väg från villastaden norrut till järnvägsstationen, hvilken väg komme att ledas under den nya järnvägsbanken; och vore det antagligt, att bägge dessa vägföretag komme att bringas till utförande.

Sedan herr greve *Lagerbjelke* tillika gent emot herr friherre von Otter framhållit, att man ofta nog kunde ur ett och samma uttalande draga olika konsekvenser och att det med hänsyn därtill vore af vikt att sekreterarens promemoria blefve i förut omförmälda afseende kompletterad, förklarade vägstyrelsens ledamöter, att de ville vid enskildt sammanträde eller, om så kunde behöfvas, vid flera sådana sammanträden taga det väckta förslaget under öfvervägande; med anledning hvaraf beslöts att, sedan vägstyrelsens enskilda förhandlingar i ämnet blifvit slutförda, hvilket beräknades kunna ske i medlet af nästkommande oktober månad, nytt gemensamt sammanträde skulle omedelbart efter härom till stadens delegerade ingånget meddelande utsättas.

Då något vidare ej förekom, upplöstes dagens sammanträde.

Som ofvan.

In fidem:

Axel Körner.

Den 31 oktober 1908.

Närvarande:

af stadens delegerade:

herrar ordföranden, auditören *Erik Martin*,
t. f. kammarrådet, friherre *Casten von Otter*;
vägstyrelsens ledamöter:

herrar trafikechefen *Carl Larson*,
godsägarna, greve *G. Lagerbjelke*,
Alb. Wasastierna,
Axel Berg,
förvaltaren *F. W. Lindkvist*.

§. 1.

Justerades protokollet för herrar delegerades och vägstyrelsens gemensamma sammanträde den 25 nästlidne september.

§ 2.

Anmälades, att med anledning af hvad vid senaste gemensamma sammanträdet förekommit sekreteraren upprättat en ytterligare promemoria, innefattande förslag till ordnande af vissa utaf de genom Brännkyrka sockens utbrytning från distriktet uppkommande förhållanden, samt att aftryck af nämnda handling tillställts en hvar af vägstyrelsens ledamöter; varande berörda promemoria så lydande:

»Tillägg

till förut afgifna promemorior rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens ifrågasatta utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt uppkommande förhållanden.

Vid senaste gemensamma sammanträdet framhölls å vägstyrelsens sida, att det numera icke kunde förväntas, att — såsom i promemorian af den 24 september 1908 tagits till utgångspunkt vid framläggandet af det däri upptagna förslag till uppgörelse mellan staden och väghållningsdistriktet — Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholms stad skulle kunna äga rum så tidigt som den 1 januari 1910, utan att man måste beräkna, att inkorporeringen komme att ske tidigast den 1 januari 1911. Med hänsyn härtill och då frågor om andra vägföretag än dem, som angifvits i nämnda promemoria, kunde komma att väckas af de väghållningsskyldige i distriktet före inkorporeringen, yrkades å vägstyrelsens sida, att sagda promemoria måtte fullständigas, så att densamma komme att innehålla jämväl förslag i fråga om sättet för gäldande af kostnaderna för nu berörda vägföretag.

Med anledning häraf får jag anföra följande.

Det lärers få antagas, att stadens delegerade och vägstyrelsen sammanstående finna kostnaderna för sådana vägarbeten, som de väghållningsskyldige i distriktet före inkorporeringen genom laga kraftägande beslut få sig ålagdt att utföra, böra, i den mån samma kostnader icke utgå af statsmedel, gäldas med vägkassans behållning vid slutet af det år, näst efter hvilket inkorporeringen äger rum. I så fall torde uttrycklig bestämmelse härom böra intagas i aftalet rörande inkorporeringen.

När det åter gäller sådana vägföretag inom väghållningsdistriktet, beträffande hvilka fråga antingen *redan nu* blifvit väckt eller kan komma att väckas före inkorporeringen men rörande hvilka vederbörande myndigheter först *efter* inkorporeringen genom laga kraftägande beslut förklara att de skola utföras, blir lösningen af spörsmålet, huru vid uppgörelsen mellan staden och väghållningsdistriktet bör förfaras i afseende å kostnaderna för dylika vägföretag, betydligt mera invecklad. I väsentlig grad beror detta på den omständigheten, att gällande väglag endast är tillämplig i fråga om vägar, broar och färjor å landet. Rörande byggande och underhåll af vägar och broar i stad finnes ej annan bestämmelse än den, som innehålles i 25 kapitlet 8 § byggningsabalken. Härei stadgas allenast, att städerna skola röja och hålla väg och broar, så långt stadens ägor räcka. I instruktionen för öfverståthållareämbetet finnes ej heller inrymd någon befogenhet för ämbetet att afgöra frågor om vägar inom Stockholms stads område, i motsats till hvad förhållandet är med konungens befallningshafvande, när fråga är om vägar i andra städer.

Under sådana omständigheter torde det blifva nödvändigt att vid förevarande frågas lösning taga hänsyn till billighetsgrunder och i öfrigt söka ordna frågan så praktiskt som möjligt. Därvid torde man då icke böra lämna ur sikte, att det kan bero på en ren tillfällighet, om en före inkorporeringen gjord ansökning om verkställande af ett vägarbete inom väghållningsdistriktet blifver slutligen pröfvad före inkorporeringen eller först någon tid därefter. Därför bör icke heller enligt min mening någon afgörande betydelse vid uppgörelsen i denna del tilläggas dessa olika tidsmoment, utan torde man i båda fallen låta i väsentligaste mån samma grundsatser blifva bestämmande.

De vägar, om hvilka i nu förevarande afseende kan blifva fråga, kunna med hänsyn till sin belägenhet fördelas i tre grupper.

Den *första gruppen* omfattar de vägar, som äro belägna inom de efter Brännkyrka sockens inkorporering med staden återstående delarna af väghållningsdistriktet. Därest nu vederbörande myndighet i anledning af *före* inkorporeringen väckt yrkande *efter* inkorporeringen förklarar sådan väg böra af de väghållningskyldige anläggas eller omläggas, torde den del af kostnaden härför, som icke utgår af statsmedel, böra vid uppgörelsen mellan staden och distriktet anses skola gäldas med den behållning, som finnes i vägkassan vid slutet af det år, näst efter hvilket inkorporeringen sker.

Till *andra gruppen* äro att hänföra de vägar, som äro belägna såväl inom de efter öfverflyttningen återstående delarna af väghållningsdistriktet som inom

Brännkyrka sockens nuvarande område. Därest nu konungens befallningshafvande vid *efter* inkorporeringen företagen pröfning af *dessförinnan* väckt fråga om anläggning eller omläggning af dylik väg finner den gjorda ansökningen böra bifallas, lærer konungens befallningshafvande i sitt beslut komma att ålägga det nya väghållningsdistriktet, d. v. s. distriktet med den omfattning det då har, att anlägga eller omlägga den del af vägen, som är belägen inom väghållningsdistriktet, under förutsättning likväl att den inom stadens dåvarande område fallande återstående vägsträckan varder anlagd eller omlagd. Då framställer sig emellertid till besvarande spörsmålet, hvem det tillkommer att pröfva frågan, om vägsträckan inom staden skall anläggas eller omläggas. På sätt förut erinrats, har öfverståthållareämbetet icke någon dylik befogenhet. Kammarkollegium är visserligen behörigt att afgöra fråga om anläggning eller omläggning af väg i stad, när frågan jämväl berör vägens sträckning å landet, men då kollegium dömer i vägmål allenast såsom andra instans, lærer kollegium icke kunna omedelbart upptaga frågan till behandling. Att kungl. maj:t skulle i första hand komma att pröfva ett dylikt ärende, lærer man icke heller kunna antaga. Det återstår således ej någon annan, som kan taga befattning med frågan, än de kommunala myndigheterna i staden, men då staden själf är part i målet, lærer ur väghållningsdistriktets synpunkt ej finnas lämpligt, att nämnda myndigheter afgöra frågan. Vid sådant förhållande torde, därest staden ej samtycker till att anlägga eller omlägga vägens fortsättning inom stadens område, ej finnas annan utväg än att låta frågan afgöras af skiljemän. I så fall kunde lämpligen bestämmas, att staden och väghållningsdistriktet skulle utse hvardera två skiljemän, och att de sålunda valde skulle utse en femte ledamot af skiljenämnden. Därest de af parterna valde skiljemännen icke kunde ena sig om valet af den femte skiljemannen, skulle denne utses af öfverståthållareämbetet. Dessutom borde bestämmas, att skiljemännen skulle hafva att pröfva frågan i enlighet med stadgandena i och grunderna för väglagen samt att i öfrigt föreskrifterna i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 skulle vara tillämpliga vid skiljemannaförfarandet.

Funne en sålunda sammansatt skiljenämnd, att den väg, hvarom konungens befallningshafvande utlätit sig på ofvannämnda sätt, borde, till den del vägen är belägen inom stadens område, anläggas eller omläggas, skulle vägarbetet i dess helhet ovillkorligen bringas till utförande.

Hvad nu beträffar kostnaden för vägarbetet, såvidt densamma inverkar på förevarande uppgörelse mellan staden och väghållningsdistriktet, torde i inkorporingsaftalet böra föreskrivas, att kostnaden för hela vägföretaget skall, i den

mån samma kostnad ej utgår af statsmedel, gäldas af väggkassans behållning vid slutet af det år, näst efter hvilket inkorporeringen sker.

Den tredje och sista gruppen af vägar utgöres af sådana, som till hela sin sträckning äro belägna inom Brännkyrka sockens nuvarande område. Uppenbart är att, om hos konungens befallningshafvande före inkorporeringen väckts fråga angående anläggning eller omläggning af dylik väg, men frågan hos konungens befallningshafvande förekommer till afgörande först efter inkorporeringen, bemälda myndighet förklarar sig icke vara behörig att pröfva ärendet. I slikt fall torde äfven blifva nödigt att för frågans bedömande betjäna sig af enahanda skiljedomsprocedur, som förut nämnts, såvida icke staden skulle förklara sig villig att utan vidare låta utföra det vägarbete, hvarom fråga väckts.

Uppgörelsen mellan staden och väghållningsdistriktet lärer jämväl böra afse kostnaden för dylikt arbetes verkställande, och torde i sådant hänseende böra i inkorporeringsaftalet införas bestämmelser af i hufvudsak samma innehåll som bestämmelserna rörande andra gruppens vägar.

Under återopande af hvad sålunda anförts, får jag hemställa, att, därest det förslag till bestämmelser, som finnes intaget i promemorian nr 2 under mom. 4, icke skulle vinna godkännande, stadens delegerade och vägstyrelsen måtte för sin del besluta, att i inkorporeringsaftalet skola i stället intagas följande bestämmelser:

1:o.

Den vid tiden för Brännkyrka sockens skiljande från Svartlösa härads väghållningsdistrikt återstående kostnad för af vederbörande myndigheter redan beslutade väganläggningar eller vägomläggningar inom distriktet, skall, i den mån den ej utgår af statsmedel, gäldas af den i väggkassan befintliga behållning vid slutet af det år, näst efter hvilket inkorporeringen sker.

Berörda behållning skall i vägstyrelsens räkenskaper upptagas och bokföras såsom en särskild fond, benämnd »Brännkyrka sockens inkorporeringsfond».

2:o.

Därest i anledning af före inkorporeringen hos vederbörande myndighet väckt yrkande om anläggning eller omläggning af allmän väg inom annan socken af väghållningsdistriktet än Brännkyrka socken vederbörande myndighet efter inkorporeringen genom beslut, som vinner laga kraft, förklarar det ifrågasatta vägarbetet skola utföras, skall kostnaden härför, i den mån den ej utgår af statsmedel, gäldas af den i mom. 1 nämnda fond.

3:o.

Skulle i anledning af före inkorporeringen hos vederbörande myndighet väckt yrkande om anläggning eller omläggning af allmän väg, belägen såväl inom de efter öfverflyttningen återstående delarna af väghållningsdistriktet som inom Brännkyrka sockens nuvarande område, vederbörande myndighet genom beslut, som vinner laga kraft, förklara vägen i fråga skola till den del, densamma är belägen inom det dåvarande väghållningsdistriktet, anläggas eller omläggas, under förutsättning att den inom Stockholms stad dämera fallande sträckan af vägen varder af staden anlagd eller omlagd, skall, därest icke staden utan vidare förklarar sig vilja låta verkställa berörda vägarbete, frågan om stadens skyldighet härutinnan prövas af en skiljenämnd.

Denna nämnd skall bestå af fem personer, af hvilken staden och väghållningsdistriktet välja hvardera två och de sålunda utsedde den femte. Kunnna de af parterna valde skiljemännen ej ena sig om valet af den femte, skall denne utses af öfverståhållareämbetet.

Skiljemännen hafva att pröfva frågan i enlighet med bestämmelserna i och grunderna för lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891; skolande i öfrigt i afseende å skiljemannaförfarandet föreskrifterna i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 äga tillämpning.

Förklara skiljemännen staden skyldig att utföra det ifrågasatta vägföretaget, såvidt detsamma berör väg inom det öfverflyttade området, skall arbetet i sin helhet bringas till utförande.

Kostnaden för vägarbetet i dess helhet skall, i den mån den ej utgår af statsmedel, bestridas af den i mom. 1 omförmälda fond.

4:o.

Därest i anledning af före inkorporeringen hos konungens befallningshafvande i Stockholms län väckt yrkande om anläggning eller omläggning af allmän väg inom Brännkyrka sockens nuvarande område bemälda myndighet eller den myndighet, till hvilken målet kan hafva fullföljts, efter inkorporeringen genom beslut, som vinner laga kraft, förklarar sig icke vara behörig att med ärendet taga befatning, skall, därest Stockholms stad icke förklarar sig vilja låta verkställa det ifrågasatta vägarbetet, frågan om stadens skyldighet härutinnan prövas af en skiljenämnd, på sätt i mom. 4 sägs.

Föreskrifva skiljemännen, att vägarbetet i fråga skall af staden verkställas, skall den del af kostnaden härför, som icke utgår af statsmedel, gäldas af förenämnda fond, i den mån dess medel därtill förslå.

5:o.

Hvad af nämnda fonds medel kan återstå, sedan de i mom. 1—4 omförmälda kostnader guldits, skall fördelas mellan staden och väghållningsdistriktet efter förhållandet vid tiden för införlifningen mellan vägfyrktalet i Brännkyrka socken och i hela väghållningsdistriktet.

Intill dess denna fördelning kan ske, skall vägstyrelsen årligen före den 1 augusti till stadsfullmäktige aflämna redogörelse för användningen af fondens medel.

Stockholm den 24 oktober 1908.

Axel Körner.»

§ 3.

Herr *Larson* tillkännagaf, att vägstyrelsen, som förehaft till behandling de af sekreteraren upprättade förslag till uppgörelse mellan staden och väghållningsdistriktet, därvid enats om ett inom vägstyrelsen väckt förslag till fördelning mellan staden och distriktet af vägkassans behållning vid tiden för Brännkyrka sockens inkorporering med staden. Detta förslag ginge ut därpå, att samtliga kostnaderna för de vägarbeten, som genom före inkorporeringen laga kraftvunna beslut förklarats skola utföras af de väghållningsskyldige i distriktet och för hvilka — därest i något af besluten tillika bestämts såsom villkor för arbetets utförande, att statsbidrag därtill lämnades — sådant bidrag jämväl före inkorporeringen beviljats, skulle, i den mån samma kostnader ej utginge af statsmedel, bestridas af den behållning, som vid tiden för inkorporeringen funnes i vägkassan. Den därefter återstående behållningen skulle fördelas mellan staden och väghållningsdistriktet efter förhållandet vid nämnda tid mellan vägfyrktalet i Brännkyrka socken och i hela väghållningsdistriktet.

Stadens delegerade förklarade, att, för såvidt de nu kunde finna, det af vägstyrelsen framlagda förslag vore af beskaffenhet att kunna godkännas; dock ville delegerade, innan definitivt beslut i frågan fattades, låta verkställa undersökning rörande de verkningar, som förslagets genomförande skulle komma att medföra.

I sammanhang härmed uppdrogs åt sekreteraren att verkställa berörda utredning äfvensom att framlägga ett på grundvalen af meranämnda förslag utarbetadt utkast till närmare bestämmelser rörande uppgörelsen mellan staden och väghållningsdistriktet.

§ 4.

Sedan på gifven anledning herr *Larson* förmält, att på konungens befallningshafvandes i Stockholms län pröfning nu vore beroende väckt fråga angående omläggning af allmänna vägen från Skanstull till Sotholms härads gräns, till den del denna väg vore belägen inom Huddinge socken, och att kostnaden för nämnda vägarbete, som blifvit af vägstyrelsen tillstyrkt, beräknats uppgå till 22,015 kronor, upplöstes dagens sammanträde.

Som ofvan.

In fidem:

Axel Körner.

Den 20 november 1908.

Närvarande:

af stadens delegerade:

herrar ordföranden, auditören *Erik Martin*,
t. f. kammarrådet, friherre *Casten von Otter*;

vägstyrelsens ledamöter:

herrar trafikchefen *Carl Larson*,
godsägarna, greve *G. Lagerbjelke*,
Alb. Wasastierna,
Axel Berg,
förvaltaren *F. W. Lindkvist*;

samt såsom representant för Brännkyrka socken efter särskild inbjudan:

herr kamreraren *F. Edström.*

§ 1.

Justerades protokollet för herrar delegerades och vägstyrelsens gemensamma sammanträde den 31 nästlidne oktober.

§ 2.

Företogs till behandling en af sekreteraren den 7 innevarande november upprättad promemoria, innefattande, jämte utredning rörande det af vägstyrelsen vid senaste sammanträdet framlagda förslag till uppgörelse mellan staden och väghållningsdistriktet, tillika ett på grundvalen af nämnda förslag utarbetadt utkast till närmare bestämmelser rörande uppgörelsen; varande berörda promemoria, hvaraf aftryck tillsändts en hvar af vägstyrelsens ledamöter, af följande lydelse:

»Promemoria n:r 4

angående ordnande af de genom Brännkyrka sockens ifrågasatta utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt uppkommande förhållanden.

Det af vägstyrelsen vid senaste sammanträdet framlagda förslag går ut därpå, att kostnaderna för de vägarbeten, som de väghållningsskyldige i distriktet genom före inkorporeringen laga kraftvunna beslut fått sig ålagdt att utföra och för hvilka — därest såsom villkor för berörda förpliktelse tillika föreskrifvits, att statsbidrag erhöles till arbetet i fråga — sådant bidrag jämväl före inkorporeringen beviljats, skulle, i den mån samma kostnader ej utginge af statsmedel, gäldas med behållningen i vägkassan vid tiden för inkorporeringen. De medel, som därutöfver vid samma tid funnes i vägkassan, skulle fördelas emellan staden och väghållningsdistriktet efter förhållandet mellan vägfyrktalet i Brännkyrka socken och i hela återstående väghållningsdistriktet.

Berörda förslag innefattar till synes vissa bestämmelser rörande fördelning mellan staden och väghållningsdistriktet af vägkassans behållning vid tiden för Brännkyrka sockens inkorporering med staden, men förslaget räckvidd är i realiteten vida större. En gifven följd däraf torde blifva, att staden får vidkännas skyldighet att efter inkorporeringen utföra ej mindre de vägarbeten inom nämnda socken, om hvilka redan nu väckts frågor, som icke hinna slutligen afgöras före inkorporeringen, än äfven åtskilliga andra vägarbeten inom socknen. De kostnader, som häraf föranledas för staden, kunna naturligtvis icke nu tillförlitligen

beräknas. Lika litet är det möjligt att nu bestämdt angifva, huru en i enlighet med förslaget verkställd fördelning af väggkassans behållning kan komma att utfalla. För att emellertid i någon mån få en föreställning om, huru förslaget kan komma att verka, torde man böra taga i skärskådande de beräknade kostnaderna såväl för de i promemorian n:r 2 angifna vägföretag som för det däri icke upptagna vägarbetet med omläggning af allmänna vägen från Skanstull till Sotholms härads gräns, till den del denna är belägen inom Huddinge socken, samt därvid dels tillse, huruvida dessa vägföretag kunna antagas komma till utförande före inkorporeringen eller icke, dels ock i fråga om kostnaderna för sistberörda vägföretag skilja emellan hvad som däraf belöper å vägarbeten inom Brännkyrka socken och å vägarbeten inom det återstående distriktet.

Enligt hvad blifvit upplyst, är den beslutade omläggningen af allmänna vägen emellan Ekelund och gränsen mellan Brännkyrka och Huddinge socknar redan verkställd. Hos kungl. maj:t har gjorts ansökning om statsbidrag till utförande af den genom konungens befallningshafvandes den 31 december 1906 meddelade, laga kraftvunna utslag föreskrifna anläggningen af allmän väg från Rönninge järnvägsstation till landsvägen mellan Stockholm och Södertälje; och torde det måhända kunna antagas, att sådant bidrag varder beviljadt före inkorporeringen. Dessa två vägföretag torde man därför nu kunna lämna ur räkningen. Rörande öfriga förenämnda vägföretag är det däremot icke att förmoda, att frågorna därom före inkorporeringen blifva slutligen afgjorda af vederbörande myndigheter. Sammanföras nu kostnaderna för sistomfördä vägföretag med den gruppering sinsemellan, att därvid särskiljes mellan å Brännkyrka socken och å återstående väghållningsdistriktet belöpande kostnader, erhåller man följande tablå:

Distrikt	Belopp
Brännkyrka socken	22 000
Återstående distriktet	10 000
Totalt	32 000

Vägföretag.	1	2	3	4	5	6
	Frågans läge.	Den beräknade kostnaden för arbetet. Kronor.	Den del däraf, som enligt utslaget skall utgå af statsmedel. Kronor.	Återstående kostnad. Kronor.	Den del af kostnaden, som belöper å Brännkyrka socken med iakttagande däraf, att något statsbidrag sannolikt ej kommer att af staden erhållas. Kronor.	Den del af kostnaden, som belöper å återstående väghållningsdistriktet. Kronor.
1:o) Omläggning af bygdevägen från Sandbäck till Östertälje sockens gräns.	Kammarkollegium pröfvat ärendet genom utslag den 4 september 1908 (ej laga kraftvunnet).	11,350	7,566 66	3,783 34		3,783 34
2:o) Omläggning af bygdevägen från Älfsjö järnvägsstation till Brännkyrka sockens kyrka.	K. b:e pröfvat ärendet genom utslag den 29 januari 1907 (öfverklagadt hos kammarkollegium).	6,101 50	—	6,101 50	6,101 50	—
3:o) Anläggning af allmän väg från Örby villastad till Älfsjö järnvägsstation.	K. b:e pröfvat ärendet genom utslag den 27 juni 1906 (öfverklagadt hos kammarkollegium).	12,950	8,633 33	4,316 67	12,950	—
4:o) Omläggning af den s. k. Pittjavägen enligt af löjtnanten K. Hallén upprättad, af löjtnanten R. Åkerdahl i viss del omarbetad plan.	Ansökning i frågan ännu icke pröfvad af k. b:de.	89,650	—	—	57,100	32,550
5:o) Omläggning af allmänna vägen från Sandsborg till Hanviken och af den s. k. Tyresövägen enligt löjtnanten R. Åkerdahls förslag med tillhörande kostnadsberäkning.	Ansökning i frågan ännu icke pröfvad af k. b:de.	45,000	—	—	43,900	1,100
6:o) Omläggning af allmänna vägen från Skanstull till Sotholms härads gräns, till den del denna väg är belägen inom Huddinge socken.	Ansökning i frågan ännu icke pröfvad af k. b:de.	22,015	—	—	—	22,015
Summa kronor		187,066 50	16,199 99	14,201 51	120,051 50	59,448 34

Häraf framgår, att staden skulle hafva att för omförmälda vägarbeten inom Brännkyrka socken betala ett belopp af 120,051 kronor 50 öre, medan återstående väghållningsdistriktet finge för vägarbeten utom socknen vidkännas utgifter, uppgående till 59,448 kronor 34 öre. Stadens utgifter i berörda afseende skulle således bestiga sig till 66,88 procent af samtliga utgifterna. Den andel i vägkassans behållning, som, beräknad efter förhållandet vid inkorporeringen mellan vägfyrktalet i Brännkyrka socken och i hela återstående väghållningsdistriktet, staden å andra sidan skulle äga bekomma, blifver däremot under alla omständigheter mindre än väghållningsdistriktets. Enligt 1907 års vägfyrktalslängd för distriktet utgjorde vägfyrktalet i socknen 33,62 procent af hela distriktets vägfyrktal. Då 1908 års vägfyrktalslängd ännu icke är färdig, har någon fullständigt exakt uppgift i berörda afseende för innevarande år icke kunnat erhållas, men torde man dock med ledning af införskaffade bevis rörande de af vederbörande taxeringsnämnder för året åsatta taxeringar kunna beräkna vägfyrktalet i hela distriktet till 771,618 och för socknen till 297,493. Socknens vägfyrktal skulle alltså nu utgöra 38,68 procent af hela väghållningsdistriktets, hvilket för socknen innebär en ökning sedan år 1907. Att denna ökning äfven under de år, som ytterligare kunna förflyta innan inkorporeringen sker, kommer att fortgå, är väl antagligt, äfven om man icke äger rätt att förutsätta, att densamma skall blifva så stor som under innevarande år, då ny fastighetstaxering ägt rum, som i väsentlig mån bidragit till berörda ökning. Sannolikt torde väl vid 1910 års slut socknens vägfyrktal utgöra 40 procent af hela distriktets.

Hvad vägkassans behållning*) beträffar, läser man med säkerhet kunna antaga, att denna vid samma års slut kommer att uppgå till minst 175,000 kronor. Under angifna förutsättningar skulle staden af berörda belopp således äga komma 70,000 kronor, vid hvilket förhållande och då, såsom ofvan nämnts, stadens kostnader för de i ofvan intagna tablå angifna vägarbeten i Brännkyrka socken skulle uppgå till 120,051 kronor 50 öre, stadens direkta utgifter i berörda afseende komme att utgöra 50,051 kronor 50 öre. Denna för staden ofördelaktiga verkan af vägstyrelsens förslag kommer emellertid att i realiteten blifva ännu större därigenom, att staden uppenbarligen kan blifva nödsakad att efter inkorporeringen bekosta utförandet af åtskilliga andra vägarbeten inom Brännkyrka sockens nuvarande område än dem, om hvilka frågor redan nu blifvit väckta. Bland sådana vägarbeten hafva under förhandlingarna med vägstyrelsen

*) Detta uttryck är här öfverallt taget i bemärkelse af sådant öfverskott, som omförmäles i 62 § väglagen.

redan omnämnts dels anläggning af väg från Fittjavägen öfver Västberga till Älfsjö järnvägsstation och dels anläggning af väg från Långbrodal till Långbro grindstuga; och man torde med ganska stor visshet kunna förutsäga, att yrkanden skola väckas om skyldighet för staden att utföra ännu flera vägarbeten inom socknen. Det är ju gifvet, att under sådana omständigheter stora betänkligheter i fråga om antagandet af förevarande förslag måste göra sig gällande hos målsmännen för stadens intressen. Dessa betänkligheter lära ej kunna öfvervinnas, med mindre stadens eventuella förpliktelse att bekosta utförandet af andra vägarbeten inom Brännkyrka socken än de i ofvan intagna tablå angifna varder på ett eller annat sätt begränsad. Rörande denna fråga torde emellertid underhandlingar böra särskildt föras med socknens delegerade, i följd hvaraf ett definitivt antagande af vägstyrelsens förslag ej lärer böra komma till stånd, förrän berörda underhandlingar slutförts.

Mot vägstyrelsens förslag synes i öfrigt ej vara något att erinra. Förslaget innebär ju en både enkel och praktisk lösning af frågan om sättet för fördelningen af vägkassans behållning och utgör tillika ett uttryck för den riktiga grundsatsen, att ordnandet af stadens och väghållningsdistriktets mellanvaranden i följd af Brännkyrka sockens inkorporering med staden bör ske på grundvalen af väghållningsdistriktets ekonomiska förhållanden vid tiden för inkorporeringen.

Förevarande förslag torde, därest detsamma varder slutligen godkänt, böra i aftalet rörande inkorporeringen intagas med nedanstående formulering. I sammanhang därmed upptagas ånyo här nedan de af mig förut föreslagna bestämmelser till ordnande i öfrigt af de i följd af inkorporeringen uppkommande förhållanden, så vidt de beröra väghållningsdistriktet.

Bestämmelser rörande Brännkyrka sockens införlifvande med Stockholms stad.

1:o.

Den behållning, som vid tiden för socknens skiljande från Svartlösa härads väghållningsdistrikt finnes i distriktets vägkassa, skall fördelas mellan staden och distriktet efter förhållandet vid samma tid mellan vägfyrktalet i socknen och i hela återstående distriktet.

Såsom vägkassans behållning anses sådant i 62 § lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, enligt nämnda lagrumms lydelse i lagen den 20 juni 1905, omförmäldt öfverskott, som vid berörda tid finnes i vägkassan, efter afdrag dock af de beräknade kostnaderna för de väg-

arbeten, som de väghållningsskyldige i distriktet genom utslag, meddelade och laga kraftvunna under tiden från och med den 1 november 1908 till den dag, då socknens införlifning med staden äger rum, fått sig ålagdt att utföra och för hvilka tillika statsbidrag, därest sådant i något af utslagen förutsatts, före sistnämnda dag beviljats.

2:o.

Det åligger staden att godtgöra väghållningsdistriktet kostnaden för den till följd af socknens skiljande från distriktet erforderliga nya vägdelning, när denna blifvit verkställd, med belopp ej öfverstigande 3,232 kronor 50 öre.

3:o.

Allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom de efter öfverflyttningen återstående delarna af väghållningsdistriktet äfvensom öfriga distriktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes, med undantag af de i mom. 1 här ofvan omförmälda, bestridas af väghållningsdistriktet, därvid vägunderhållet in natura utgöres enligt vägdelning och, intill dess ny sådan blifvit verkställd, underhållet af den på väghållare från Brännkyrka socken nu indelade vägsträckan inom Huddinge socken af landsvägen från Sotholms härads gräns till Skanstull af vägkassan.

Fastighetsägare inom det återstående väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad ofvan är stadgadt vinna befrielse från underhållet af dem inom Brännkyrka socken tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets kassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmes i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

4:o.

Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område; och skola utgifterna härför af stadens och det införlifvade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

Från nämnda tidpunkt skall staden därjämte öfvertaga underhållet af följande enskilda vägar inom det införlifvade området, nämligen vägen från all-

männa landsvägen vid Liljeholmen till Gröndal eller den så kallade Löfholmsvägen och vägen från nämnda landsväg till Fridhem eller den så kallade Hägerstensvägen, till de delar dessa vägar icke visas vara föremål för enskild äganderätt.

Stockholm den 7 november 1908.

Axel Körner.»

Herr ordföranden anförde, att ehuru — på sätt framginge af sekreterarens berörda utredning — vägstyrelsens förslag sannolikt komme att för staden blifva ganska ofördelaktigt till sin verkan, stadens delegerade emellertid med hänsyn därtill att emot förslagets principiella innebörd någon berättigad anmärkning ej torde kunna göras, nu ville preliminärt godtaga detsamma, under förutsättning dock att vid de underhandlingar, som komme att föras mellan stadens delegerade och Brännkyrka sockens delegerade rörande frågor, som stode i samband med berörda förslag, för staden nöjaktig öfverenskommelse kunde träffas.

Herr *Larson* yttrade, att sekreterarens promemoria kunde i vissa delar gifva anledning till anmärkning och att särskildt de däri förekommande beräkningar öfver de kostnader, hvilka staden och väghållningsdistriktet hvar för sig skulle få vidkännas för vägarbeten, vore ofullständiga och missvisande i så måtto, att därvid icke tagits hänsyn till åtskilliga vägarbeten, om hvilkas utförande fråga på senare tiden väckts inom väghållningsdistriktet. Medtoges i beräkningen äfven kostnaderna för dessa vägarbeten, skulle man finna, att förhållandet mellan de utgifter, staden och väghållningsdistriktet hvar för sig komme att i förevarande afseende få vidkännas, icke blefve så ofördelaktigt för staden, som i förevarande promemoria angäfves. — Med hänsyn till hvad sålunda anförts ville herr *Larson* framhålla nödvändigheten af att, därest aftalet om uppgörelsen mellan staden och väghållningsdistriktet skulle beledsagas af den motivering, som innehölles i sagda promemoria, berörda motivering nu gjordes till föremål för närmare granskning.

I anledning häraf förmälte herr friherre *von Otter*, att enligt hans uppfattning aftalet mellan delegerade och vägstyrelsen icke borde innehålla någon motivering såsom integrerande del, hvadan det nu icke vore nödigt att särskildt till behandling upptaga sekreterarens promemoria i annan del än hvad densamma omfattade förslag till bestämmelser rörande ordnande af de förhållanden, som uppkomme genom Brännkyrka sockens utbrytning från väghållningsdistriktet.

Herr *Lindkvist* framhöll, bland annat, att i promemorian icke upptagits kostnaderna för ifrågasatt omläggning af tre backar inom Grödinge socken och af två backar vid Tumba.

Sekreteraren erinrade, att vid uppgörandet af förenämnda kalkyler öfver kostnaderna för förestående vägföretag inom väghållningsdistriktet den tanken varit för honom vägledande att räkna med kostnaderna allenast för de vägföretag, om hvilkas utförande framställningar gjorts hos vederbörande myndighet, och att hvad särskildt anginge berörda omläggning af tre backar inom Grödinge socken och af två backar vid Tumba anledning så mycket mindre varit för handen att jämväl i kalkylerna upptaga dessa vägarbeten, som, för såvidt sekreteraren hade sig bekant, kostnadsberäkningar i fråga om desamma ännu icke upprättats.

Härefter och sedan såväl herr ordföranden som vägstyrelsens ledamöter uttalat sin anslutning till den af friherre von Otter yttrade mening, beslöts, att det af sekreteraren upprättade förslaget till bestämmelser skulle punktvis föredragas och behandlas.

Efter föredragningen af *punkten 1* yttrade herr greve *Lagerbjelke*, att det väl vore antagligt att vid tiden för Brännkyrka sockens införlifning med staden sådana öfverskottsmedel, som omförmäldes i 62 § väglagen, skulle finnas i vägkassan, men att det ju kunde tänkas att väghållningsdistriktet vid berörda tid fått sig ålagdt utföra vägarbeten till sådan omfattning, att de därför beräknade kostnaderna öfverstege öfverskottsmedlen. Med hänsyn därtill och då det vore billigt att staden och väghållningsdistriktet gemensamt efter den i förevarande punkts första moment angifna grund bidrage till täckande af den öfverskjutande delen af berörda kostnader, yrkade herr greve *Lagerbjelke*, att sagda moment skulle kompletteras med en bestämmelse af sådant innehåll, som nu af honom angifvits.

Stadens delegerade och vägstyrelsen enades om att godkänna nämnda moment med det af herr greve *Lagerbjelke* yrkade tillägg.

Vid öfverläggningen om *punktens andra moment* yrkade herr greve *Lagerbjelke*, att, därest före inkorporeringen väghållningsdistriktet genom laga kraftägande utslag finge sig ålagdt att inom Brännkyrka socken verkställa anläggning eller omläggning af väg samt för den händelse tillika arbetet därmed icke blifvit före inkorporeringen påbörjad, staden skulle vara pliktig att efter inkorporeringen utföra arbetet mot bekommande från vägkassan af ett belopp, motsvarande de beräknade kostnaderna för vägarbetet, såvidt och i den mån förenämnda öfverskottsmedel därtill lämnade tillgång, äfvensom att i förevarande moment eller å annat ställe i aftalet måtte införas bestämmelse af angifna innehåll.

Stadens delegerade och vägstyrelsen beslöto, att sådan bestämmelse, som herr greve *Lagerbjelke* påyrkat, skulle intagas i aftalet.

I anledning af därom framställda yrkanden beslöts tillika i aftalet intaga bestämmelser *dels* därom, att de inom väghållningsdistriktet vid tiden för inkorporeringen redan påbörjade vägarbeten skulle bringas till slutligt utförande af vägstyrelsen eller af de arbetsdirektioner, som kunde varda tillsatta för arbetenas verkställande, *dels ock* därom att de öfverskottsmedel, som jämlikt punkten 1 mom. 2 komme att undantagas innan fördelning af behållningen finge ske, skulle få användas till bestridande af de beräknade kostnaderna för i momentet angifna vägarbeten.

Förevarande moment blef härefter godkänt.

I fråga om *punkten 2* framhöll herr *Larson*, att den godtgörelse, som staden enligt punktens innehåll skulle lämna väghållningsdistriktet för den till följd af Brännkyrka sockens skiljande från distriktet erforderliga nya vägdelning, vore godtyckligt beräknad och att det i stället borde stadgas, att staden i berörda afseende skulle till distriktet utgifva det belopp, hvartill kostnaden för vägdelningen kunde visas hafva uppgått.

I anledning häraf yttrade herr friherre *von Otter*, att han redan förut ställt sig tveksam, huruvida staden ens borde till väghållningsdistriktet gälda det i förevarande punkt angifna belopp, då ju distriktet ensamt komme att hafva gagn af den nya vägdelningen. Emellertid ville han låta sina betänkligheter i detta afseende falla, om distriktet åtnöjde sig med den föreslagna godtgörelsen, hvilken syntes vara fullt tillräckligt beräknad. Det kunde dessutom ej vara lämpligt, att staden utan vidare skulle öfvertaga likviden för en vägdelning, i fråga om hvilken staden icke hade befogenhet att på något sätt ingripa och således icke heller kunde ens i någon mån verka till inskränkning af utgifterna för densamma.

Efter ytterligare öfverläggning i ämnet beslöts på förslag af herr *ordföranden* godkänna förevarande punkt med den ändring, att den däri angifna godtgörelsen skulle utgå med 3,500 kronor.

Punkten 3 godkändes.

Punkten 4 moment 1 blef likaledes godkänt.

Rörande *punktens andra moment* beslöts, att detsamma skulle utgå ur förevarande aftal.

På yrkande af herr *Larson* beslöts vidare, att de inom Brännkyrka socken belägna broar, hvilkas underhåll bestriddes ur distriktets vägkassa, skulle af staden efter inkorporeringen öfvertagas i det skick de vid tiden för inkorporeringen befunnes, äfvensom att bestämmelse af sådant innehåll skulle intagas i aftalet.

Slutligen enade sig stadens delegerade och vägstyrelsen om att i aftalet in-

föra stadgande af innehåll, att, därest tvist rörande tolkningen af bestämmelserna i aftalet uppkomme mellan staden och väghållningsdistriktet, sådan tvist skulle afgöras af tre skiljemän, af hvilka staden och distriktet utsågo hvardera en och de sålunda utsedde den tredje, och att, i händelse de af parterna valde skiljemännen ej kunde ena sig om valet af den tredje, denne skulle utses af konungens befallningshafvande i Stockholms län.

Härefter upplöstes sammanträdet.

Som ofvan.

In fidem:

Axel Körner.

Den 19 december 1908.

Närvarande:

af stadens delegerade:

herrar ordföranden, auditören *Erik Martin*,
t. f. kammarrådet, friherre *Casten von Otter*;

vägstyrelsens ledamöter:

herrar trafikchefen *Carl Larson*,
godsägarna, grefve *G. Lagerbjelke*,
Alb. Wasastierna,
Axel Berg,
förvaltaren *F. W. Lindkvist*.

§ 1.

Justerades protokollet för herrar delegerades och vägstyrelsens gemensamma sammanträde den 20 nästlidne november.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagaf, att stadens delegerade och Brännkyrka sockens delegerade för underhandlingar rörande socknens inkorporering med staden numera

enats om, att de öfvergångsbestämmelser, som efter inkorporeringen skulle gälla i fråga om socknens vägväsende, skulle hafva följande lydelse:

»Har i anledning af ansökning, som hos konungens befallningshafvande gjorts i fråga om anläggning eller omläggning af allmän väg inom socknens nuvarande område eller om förändring af därinom belägen väg till bygdeväg eller landsväg, konungens befallningshafvande eller den myndighet, till hvilken målet kan hafva fullföljts, genom beslut, meddeladt före införlifningen, ålagt de väghållningsskyldige i Svartlösa härads väghållningsdistrikt att inom förenämnda område utföra vägarbete, skall, vare sig berörda beslut vid tiden för införlifningen vunnit laga kraft eller icke, samma vägarbete verkställas af staden.

Därest i beslut, som nu nämnts, inträdandet af den därigenom ålagda skyldigheten att utföra visst vägarbete gjorts beroende af att statsbidrag till arbetet erhålles, skall hvad ofvan blifvit stadgadt äga tillämpning, äfven om sådant bidrag icke beviljas.»

§ 3.

Härnäst i ordningen upptog dagens föredragningslista ett af sekreteraren upprättadt förslag till formulering af de beslut, som vid senaste sammanträdet fattats i fråga om uppgörelsen mellan staden och väghållningsdistriktet; varande nämnda förslag så lydande:

»Aftal

rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med Stockholms stad uppkommande förhållanden.

1:o.

Mom. 1. Den behållning, som vid tiden för socknens skiljande från Svartlösa härads väghållningsdistrikt finnes i distriktets vägkassa, skall fördelas mellan staden och distriktet efter förhållandet vid samma tid mellan vägfyrktalet i socknen och i hela återstående distriktet.

Mom. 2. Såsom vägkassans behållning anses sådant i 62 § lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, enligt nämnda lagrums lydelse i lagen den 20 juni 1905, omförmäldt öfverskott, som vid berörda tid finnes i vägkassan, efter afdrag dock af de beräknade kostnaderna

för de vägarbeten, som de väghållningsskyldige i distriktet genom utslag, meddelade och laga kraftvunna under tiden från och med den 1 november 1908 till den dag, då socknens införlifning med staden äger rum, fått sig ålagdt att utföra och för hvilka tillika statsbidrag, därest sådant i något af utslagen förutsatts, före sistnämnda dag beviljats.

Mom. 3. De öfverskottsmedel, som, enligt hvad nu blifvit sagdt, skola undantagas innan fördelning af väggassans behållning sker, äger väghållningsdistriktet använda till bestridande af omförmälda kostnader.

Mom. 4. Uppgå vid tiden för införlifningen kostnaderna för förenämnda vägarbeten till belopp, öfverstigande berörda öfverskottsmedel, skola staden och väghållningsdistriktet gemensamt efter den i mom. 1. angifna grund bidraga till täckande af sålunda uppkommen brist.

2:o.

De vägarbeten inom väghållningsdistriktets nuvarande område, som vid tiden för införlifningen redan börjat verkställas, skola bringas till slutligt utförande af vägstyrelsen eller de arbetsdirektioner, som kunna varda tillsatta för arbetenas verkställande.

Har vid berörda tid vägarbete, som genom laga kraftägande beslut förklarats skola inom Brännkyrka socken utföras, ännu icke blifvit påbörjadt, skall staden efter införlifningen verkställa samma arbete, mot det att ett belopp, motsvarande de beräknade kostnaderna för vägarbetet, till staden utbetalas från förenämnda öfverskottsmedel, så långt de därtill förslå.

3:o.

Det åligger staden att godtgöra väghållningsdistriktet kostnaden för den till följd af socknens skiljande från distriktet erforderliga nya vägdelning, när denna blifvit verkställd, med ett belopp af 3,500 kronor.

4:o.

Allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom de efter öfverflyttningen återstående delarna af väghållningsdistriktet äfvensom öfriga distriktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes, med undantag af de i punkten 1 här ofvan omförmälda, bestridas af väghållningsdistriktet, därvid vägunderhållet in natura utgöres enligt vägdelning och, intill dess ny sådan blifvit verkställd, underhållet af den på väghållare från Brännkyrka socken nu indelade vägsträckan

inom Huddinge socken af landsvägen från Sotholms härads gräns till Skanstull af vägkassan.

Fastighetsägare inom det återstående väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad ofvan är stadgadt vinna befrielse från underhållet af dem inom Brännkyrka socken tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets kassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmas i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

5:o.

Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område, och skola utgifterna härför af stadens och det införlifvade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

6:o.

De inom socknens nuvarande område befintliga broar, hvilkas underhåll vid tiden för införlifningen bestrides ur distriktets vägkassa, öfvertagas från samma tid i det skick, de då befinna sig, till underhåll af staden.

7:o.

Uppstår mellan staden och väghållningsdistriktet tvist rörande tolkningen af bestämmelserna i detta aftal, skall tvisten afgöras af en skiljenämnd, bestående af tre personer, af hvilka staden och distriktet utse hvardera en och de sálunda utsedde den tredje. Kunna de af parterna valde skiljemännen ej ena sig om valet af den tredje, skall denne utses af konungens befallningshafvande i Stockholms län.»

Sedan det blifvit bestämdt, att nämnda förslags ingress och olika punkter skulle hvar för sig behandlas äfvensom att de beslut, som därvid komme att fattas, skulle anses såsom slutgiltiga, föredrogs till en början *förslagets ingress*; och beslöts, att densamma skulle lyda sálunda:

»Förslag

till aftal rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med Stockholms stad uppkommande förhållanden.»

Punkten 1 lämnades utan erinran.